

**Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2010

Filip Kračman

Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta

Filip Kračman

Právní ochrana domén ve vztahu k právům na označení

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí práce: Doc. JUDr. Vladimír Pítra

Ústav : Ústav autorského práva, práv průmyslového vlastnictví a
práva soutěžního

14.května 2010

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně za použití zdrojů a literatury v ní uvedených.

V Praze dne 14. května 2010

Filip Kračman

1. OBSAH

1. Obsah	4
2. Seznam použitých zkratk	7
3. Úvod	8
4. INTERNET A DOMÉNA	9
4.1. Technické hledisko domén	9
4.2. Doména, neboli doménové jméno	10
4.3. Funkce doménové jména	12
5. Systém doménových jmen	13
5.1. Obecně	13
5.2. Kořenový systém DNS	13
5.3. Domény nejvyšší úrovně	14
5.3.1. Národní domény nejvyšší úrovně	14
5.3.1.1. Správci národních domén nejvyšší úrovně	15
5.3.2. Generické domény nejvyšší úrovně	16
5.3.2.1. Neomezené generické TLD	16
5.3.2.2. Sponzorované generické TLD	16
6. Právní povaha doménových jmen	17
6.1. Obecný výklad	17
6.2. Doménové jméno jako věc	18
6.3. Doménové jméno jako subjektivní právo	19
6.4. Doménové jméno jako jiná majetková hodnota	21
7. Registrace doménového jména pod národní doménou nejvyšší úrovně .cz	22
7.1. Sdružení CZ.NIC	22
7.2. Registrátoři	23
7.3. Proces registrace doménových jmen	25
7.4. Právní vztahy držitele doménového jména	26
7.4.1. Právní vztahy držitele doménového jména a registrátora	26

7.4.2. Právní vztahy držitele doménového jména a sdružení CZ.NIC	27
8. Doména nejvyšší úrovně .eu.....	27
8.1. Vývoj, úprava, principy.....	27
8.2. Sdružení EURid a registrátoři.....	29
8.3. Období postupné registrace (Předregistrační fáze a Sunrise Period)	31
8.4. Proces registrace po skončení Sunrise period	33
9. Kolize doménového jména s právem na označení	35
9.1. Doménová jména a práva na označení	35
9.2. Posuzování nebezpečí záměny	37
9.3. Zaměnitelné části doménového jména	39
9.4. Druhy kolizí doménového jména.....	41
10. Kolize doménového jména a názvu právnické osoby ..	42
10.1. Obecně – hmotněprávní aspekty	42
10.2. Kolize doménového jména a názvu města či obce....	43
10.3. Kolize doménového jména a firmy	44
11. Kolize doménového jména a ochranné známky.....	45
11.1. Ochranná známka a její ochrana	45
11.2. Věcné hledisko kolize doménového jména a ochranné známky	47
11.3. Časové hledisko kolize doménového jména a ochranné,.....	50
11.3.1. Časová priorita ochranné známky.....	50
11.3.2. Časová priorita doménového jména	51
12. Řešení sporů z doménových jmen pod doménou .cz...52	52
12.1. Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky.....	52
12.1.1. Obecně	52
12.1.2. Rozhodčí řízení on-line	55
12.2. Řízení ohledně sporů z doménových jmen před obecnými soudy.....	57
12.3. Nároky uplatňované ve sporech o doménová jména .	58

12.3.1. Předběžná opatření	58
12.3.2. Nároky uplatňované při ochraně jednotlivých práv na označení	59
12.3.3. Rozhodovací praxe ve věci převodu registrace doménového jména	59
13. Závěr	60
13.1. Monografie, učebnice a komentovaná znění zákonů.	62
13.2. Odborné práce a články	62
13.3. Další zdroje informací	63
14. Summary of thesis	64
14.1. Thesis	64
14.2. Klíčová slova - Key words.....	65

2. SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

Občanský zákoník – zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Obchodní zákoník – zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon o ochranných známkách – zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o ochranných známkách)

Zákon o označení původu a zeměpisném označení – zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele

Nařízení Evropského Parlamentu A Rady (ES) č. 733/2002 ze dne 22. dubna 2002 o zavádění domény nejvyšší úrovně .eu

Nařízení komise (ES) č. 874/2004 ze dne 28. dubna 2004, kterým se stanoví obecná pravidla pro zavádění a funkce domény nejvyšší úrovně .eu a zásady, jimiž se řídí registrace

Madridská dohoda o mezinárodním zápisu továrních nebo obchodních známek ze dne 14. dubna 1891, revidovaná v Bruselu dne 14. prosince 1900, ve Washingtonu dne 2. června 1911, v Haagu dne 6. listopadu 1925, v Londýně dne 2. června 1934, v Nice dne 15. června 1957 a ve Stockholmu dne 14. července 1967

3. ÚVOD

Ve své práci bych se rád zaměřil na vymezení už etablované oblasti práv na označení vůči označení internetových adres, kterými jsou domény. Internet je informační medium, které charakterizuje a do jisté míry i utváří postmoderní společnost. Internet se stal důležitou součástí běžného života, je prostředkem sociální komunikace, oblastí hospodářské soutěže i veřejné správy.

Práva na označení, jakými jsou například názvy obchodní firma nebo ochranná známky, jsou právní instituty známé již od 19. století. Jsou to instituty upravené vnitrostátními normami nejvyšší právní síly, právními předpisy Evropských společenství i mezinárodními smlouvami. Naproti tomu stojí domény, které začaly být užívány širokou veřejností teprve v posledních dvou dekadách. Domény nejsou, ve většině případů, upraveny právními předpisy a nejsou jimi ani předvídaný. Je to dané živelným vývojem sítě internet a subjektů, které se podílejí na její organizaci a správě a které nejsou podřízeny státní moci.

Cílem této práce je ozřejmit co to vlastně domény jsou a to jak z právního tak i technického hlediska, vysvětlit principy fungování národní domény .cz, podat výklad o doméně Evropských společenství .eu a dále uvést případy kolizí domén s právy na označení včetně jejich řešení.

Toto téma diplomové práce jsem si vybral z důvodu svého dlouhodobého zájmu o internet a informační technologie obecně a právní aspekty spojené s jejich užíváním. Dalším důvodem byla skutečnost, že publikace v České republice na toto téma jsou již staršího data a informace v nich obsažené nejsou, v důsledku vývoje právní úpravy, judikatury i internetu, dostatečně aktuální a všeobecně použitelné.

4. INTERNET A DOMÉNA

4.1. Technické hledisko domén

Internetová doména je jednoznačné jméno (identifikátor) počítače nebo počítačové sítě, které jsou připojené do internetu. (citace wikipedia.org).

Pro vysvětlení některých pojmů je nutné uvést alespoň stručnou historii sítě internet. Internet je tzv. síť sítí. Je to oblast, která zaznamenala svůj překotný vývoj v posledních 25 letech. Na počátku byla iniciativa vlády Spojených států amerických institucionalizovaná agenturou ARPA (1962)¹. V 60. a 70. letech minulého století dochází k postupnému vývoji systému ARPANET spojeného s protokolem NCP. Teprve na počátku 80. let 20. století systém dostává základy, na kterých je založen současný systém World wide web – internet. Těmi nejdůležitějšími součástmi jsou protokol TCP/IP a systém DNS (domain name server). Dochází k rozdělení ARPANETU na civilní a vojenskou složku (MILNET). V roce 1984 jsou do ostrého provozu uvedeny systémy TCP/IP a DNS a zároveň začíná jejich komercializace. V této době je připojeno do sítě ARPANET pouze 1000 počítačů. Již v roce 1985 dochází k registraci prvních domén, zejména společnostmi zabývajícími se výpočetní technikou jako jsou Sun, IBM, Apple. V téže roce je spuštěn univerzitní projekt NSFNET, který dostává v roce 1988 povolení k propojení do systému elektronické pošty (MCI Mail systém). Na přelomu 80. a 90. let minulého století dochází k propojení několika univerzitních sítí, z čehož vzniká pojem „Internet“ – síť sítí. V roce je k síti připojeno i evropské výzkumné středisko CERN, kde vzniká projekt World wide web. V roce 1993 je uveden první internetový prohlížeč MOSAIC 1.0. a internet se rychle komercializuje. Od roku 1994 je internet zpřístupněn široké veřejnosti a dochází k exponenciálnímu růstu uživatelů připojených do sítě internet a růstu objemu obchodu na tomto informačním médiu. V roce 1998 byla v Kalifornii v USA založena nezisková organizace ICANN (Corporation for Assigned

¹ Wikipedia – Internet, <http://cs.wikipedia.org/wiki/Internet> .

Names and Numbers), aby dohlížela na množství věcí souvisejících s internetem, které dříve spravovaly jiné organizace.²

4.2. Doména, neboli doménové jméno

Jak už jsem uvedl, doménové jméno je identifikátor počítače nebo počítačové sítě, které jsou připojeny do internetu. Původně byla identifikace jednotlivých počítačů v síti prováděna pouze pomocí číselné adresy, tzv. IP (Internet Protocol) adresy. V současném systému TCP/IPv4 má každý počítač připojený do sítě přidělenou unikátní IP adresu ve tvaru xxx.xxx.xxx.xxx, kde xxx je představováno číslem od 0 do 255 (tzv. 32-bitová adresa). Vzhledem k rychlému rozvoji internetu a vzrůstajícímu počtu zařízení připojených do této sítě dochází k rychlému úbytku volných IP adres ($2^{32} = 4,294,967,296$). Z tohoto důvodu je vyvíjen systém TCP/IPv6, který bude řešit některé nedostatky současné uspořádání a bude víc vyhovovat aktuálním potřebám internetu. Kromě jiného nabídne širší adresní prostor (např. počet možných IP adres vrostne na 2^{128}).

Identifikace počítače pouze pomocí číselné adresy je poměrně nepohodlná. Proto byl systém IP adres uveden do provozu společně se systémem DNS. Samotná komunikace mezi počítači probíhá i nadále s využitím tzv. protokolu IP (Internet Protocol), ve kterém se počítače označují číselnými adresami (IP adresy). Proto je před zahájením komunikace nutno zjistit, jaká IP adresa odpovídá zadanému doménovému jménu. K tomu slouží síť specializovaných počítačů, které na žádost obsahující doménové jméno zašlou odpověď obsahující příslušnou číselnou adresu (a poskytují i opačnou službu). Služba DNS umožňuje používat snadněji zapamatovatelná doménová jména počítačů, která jsou automaticky převáděna na IP adresy³.

Tento systém si lze ve zjednodušení představit jako seznam kontaktů v mobilním telefonu. Uživatel si nemusí pamatovat

² Funkce a pozice organizace ICANN v oblasti sítě internet vyplývá ze smlouvy s vládou Spojených států amerických z roku 1998, obnovené v roce 2006. To vyplývá z faktu, že základní struktura sítě internet byla vytvořena pod správou agentury ARPA, která podléhá Ministerstvu obrany USA.

³ Wikipedia – Domain Name System – dostupný na - http://cs.wikipedia.org/wiki/Domain_Name_System .

telefonní číslo, ale vyvolá pouze název kontaktu, pod kterým je to číslo uloženo. Stejně tak uživatel internetu nemusí znát IP adresu služby, ke které se chce připojit, stačí mu pouze zadat název domény. Tento systém funguje i obráceně, tj. zadáním IP adresy do vyhledávače dojde k propojení s příslušnou doménou. Pokud dojde k zrušení registrace doménového jména (např. výkonem soudního rozhodnutí viz pozdější výklad)⁴, stávající obsah lze zpřístupnit zadáním přidělené IP adresy. V paralele k příkladu s kontaktem v mobilním telefonu, pokud si smažete kontakt ze seznamu, vytočením telefonního čísla se spojíte s kýženým adresátem hovoru.

Doménové jméno je tvořeno posloupností několika částí oddělených tečkami. Části jsou seřazeny podle obecnosti. Uveďme pro příklad internetovou adresu Právnické fakulty UK Praha : prf.cuni.cz . První část (prf) je nejkonkrétnější a může popisovat cestu k jednomu konkrétnímu počítači (jedná se tzv. subdoménu nebo doménu 3.úrovně). Druhá část (cuni) je doména 2. úrovně. Poslední část (.cz) je nejobecnější, popisuje celou velkou skupinu počítačů a sítí. Poslední část se nazývá doména nejvyššího řádu (top-level domain, TLD) a popisuje rozdělení na země a obecné skupiny organizací (viz další výklad). Části jsou také někdy číslovány (opět odzadu), takže např. cz je doména nejvyššího stupně (1. úrovně), cuni.cz je doména 2. úrovně, prf.cuni.cz je doména 3. úrovně atd. Jednotlivé části (subdomény) mohou mít až 63 znaků a skládat se mohou až do celkové délky doménového jména 255 znaků.⁵ Doména může mít až 127 úrovní. Pouze domény nejvyššího řádu⁶ a domény 2. úrovně jsou přidělovány a registrovány u příslušné doménové autority, ostatní jsou již plně v dispozici provozovatele.⁷

⁴ Například rozsudek Krajského soudu v Brně, č.j. 11 Cm 8/2003-45 ze dne 7.5.2003 ve věci doménového jména „tina.cz“.

⁵ Wikipedia – Internetová doména – http://cs.wikipedia.org/wiki/Doménové_jméno .

⁶ O delegaci všech domén nejvyšší úrovně rozhoduje organizace IANA (Internet Assigned Numbers Authority), která je jednou ze servisních organizací organizace ICANN.

⁷ Frimmel Martin – Elektronický obchod/právní úprava, PROSPEKTRUM, 2002, s.174.

V doménových jménech lze používat pouze znaky anglické abecedy, číslice a pomlčku (každá část jména však musí začínat písmenem a nesmí končit pomlčkou). Nově však díky iniciativě IDN (Internationalized domain names) přibyla možnost používat v doménových jménech i další znaky, jak jsou třeba čínské či arabské znaky, znaky řecké cyrilice apod. Znaky s českou diakritikou prozatím používat nelze. Pravidla pro tvorbu doménových jmen se mohou pro jednotlivé TLD lišit.⁸

Předmět této práce jsou domény 2. řádu, které mají v souvislosti s právem na označení největší význam. V dalším textu bud užívat označení doména a doménové jméno právě pro doménu 2. úrovně.

4.3. Funkce doménové jména

Doménové jméno může mít několik funkcí. Základní funkcí, zejména pro účely této práce, je funkce identifikační. Doménové jméno nemá jen přiřazovací funkci k počítači, ale označuje také – přinejmenším nepřímo – za ním stojícího poskytovatele.⁹ V hospodářské soutěži je tato funkce velmi důležitá jak ve vztahu k ostatním soutěžitelům, tak ve vztahu ke spotřebitelům. Vzhledem k vzrůstající důležitosti internetu v oblasti obchodních i marketingových strategií je toto častý důvod sporů ohledně doménových jmen.

Další důležitou funkcí je funkce adresní. V tomto případě je na prvním místě obsah sdělení nebo služby poskytované na daném doménovém jménu, přičemž identifikace subjektu provozující doménu není prvořadá. Proto tato funkce vystupuje do popředí u domén provozovaných za jiným než komerčním účelem. Příkladem budiž doména Datových schránek – www.mojedatovaschranka.cz provozovaná ministerstvem vnitra České republiky. Přestože byly logičtěji znějící doménová jména zaregistrována jinými subjekty

⁸ CZ.NIC, z. s. p. o. - Pravidla registrace doménových jmen v ccTLD .cz.[citováno 10. dubna 2010]. Dostupné z: <http://www.nic.cz/page/314/pravidla-a-postupy/> .

⁹ Frimmel Martin – Elektronický obchod/právní úprava, PROSPEKTRUM, 2002, s.180.

evidentně za účelem spekulace¹⁰, nemá to v tomto případě výraznější dopad. Účelem stránek je přístup veřejnosti k systému provozovanému správním orgánem a samotné znění doménového jména nemá vliv na jeho chod, protože slouží pouze jako „adresa“ daného systému.

5. SYSTÉM DOMÉNOVÝCH JMEN

5.1. Obecně

Prostor doménových jmen tvoří strom. Každý uzel tohoto stromu obsahuje informace o části jména (doméně), které je mu přiděleno a odkazy na své podřízené domény. Kořenem stromu je tzv. kořenová doména, která se zapisuje jako samotná tečka. Pod ní se v hierarchii nacházejí tzv. domény nejvyšší úrovně (Top-Level Domain, TLD). Ty jsou buď generické (gTLD - .com pro obchodní účely, .edu pro vzdělávací instituce atd.) nebo národní (např. ccTLD - .cz pro Českou republiku, .sk pro Slovensko). Pro úplnost – existuje ještě 3. kategorie domén nejvyššího řádu (.arpa), sloužících pro infrastrukturní potřeby sítě internet, která však pro téma této práce nemá větší význam.¹¹

Počet domén nejvyšší úrovně je omezený. Schvaluje je organizace ICANN.

5.2. Kořenový systém DNS

Na samotném vrcholu doménového stromu stojí kořenová doména (Root domain), která obsahuje záznamy o doménách nejvyššího řádu (TLD). Toto ve své podstatě základ fungování systému sítě internet. Pod správou ICANN zajišťuje fungování kořenové domény 13 operátorů, ve 34 zemích a na 80 místech světa. Kořenový systém DNS je označen tečkou „.“ na konci celého doménového jména, ovšem tečka je aplikacemi pracujícími

¹⁰ Na adrese <http://datovaschranka.cz/prodej.php> lze najít informaci, že doménové jméno je na prodej

¹¹ Bližší informace třeba na - http://en.wikipedia.org/wiki/Top-level_domain .

s doménovými jmény vypouštěna a není nutné ji při zadávání uvádět.

Kořenové jmenné servery (root name servers) představují zásadní část technické infrastruktury internetu, na kterých závisí spolehlivost, správnost a bezpečnost operací na internetu. Tyto servery poskytují kořenový zónový soubor (root zone file) ostatním DNS serverům. Jsou součástí DNS, celosvětově distribuované databáze, která slouží k překladu unikátních doménových jmen na ostatní identifikátory.¹²

Kořenový zónový soubor popisuje, kde se nacházejí autoritativní servery pro domény nejvyšší úrovně. Tento kořenový zónový soubor je relativně velmi malý a často se nemění – správci kořenových jmenných serverů ho pouze zpřístupňují, samotný soubor je vytvářen a měněn organizací IANA.

5.3. Domény nejvyšší úrovně

Další úrovní stromu doménových jmen tvoří domény nejvyšší úrovně. Ty se rozdělují na již zmíněné generické (gTLD) a národní (ccTLD).

Strom doménových jmen lze administrativně rozdělit do zón, které spravují jednotliví správci (organizace nebo i soukromé osoby), přičemž taková zóna obsahuje autoritativní informace o spravovaných doménách. Tyto informace jsou poskytovány autoritativním DNS serverem provozovaným určeným správcem.

5.3.1. Národní domény nejvyšší úrovně

Národní doména nejvyššího řádu (anglicky country-code TLD, ccTLD) je doména nejvyššího řádu společná pro domény daného státu či závislého území. Její název je dvoupísmenný a až na výjimky odpovídá kódu země podle standardu ISO 3166-1. Příkladem národní TLD je doména .cz určená pro počítačové sítě v České republice. Doména .eu je vedena v registru organizace IANA jako ccTLD pro Evropskou unii. Přestože zkratka „eu“ není součástí mezinárodního dvoupísmenného označení států ISO 3166-

¹² Wikipedia – Domain name system. -
http://cs.wikipedia.org/wiki/Domain_Name_System .

1, byla doména .eu rozhodnutím organizace ICANN v roce 2005 zavedena do kořenového adresáře DNS.

Jednou z výjimek patřících také do kategorie ccTLD je doména .eu určená pro občany a organizace Evropské unie (viz pozdější výklad). Precedentem pro určení domény jinému subjektu než státu nebo závislému území byla například historická doména .nato určená pro organizaci Severoatlantické aliance. V některých případech je užívána jiná TLD, než která je určena mezinárodním standardem ISO 3166-1. Velká Británie užívá TLD .uk, ač jí byla po standardizaci určena TLD .gb . To vyplynulo z historického vývoje, kdy si britská původní síť JANET zvolila TLD .uk jako svůj národní identifikátor (doménu nejvyšší úrovně).

Organizace IANA je zodpovědná za pověření vhodných správců jednotlivých národních TLD (tzv. doménové autority). Správa a kontrola je přenesena na pověřeného správce (operátora), který je zodpovědný za dodržování zásad a chod svěřené domény. Současní správci národních TLD jsou uvedeni v seznamu národních TLD organizace IANA. Jednotlivé národní domény nejvyšší úrovně mohou mít různé podmínky a poplatky za registraci domén nižší úrovně (např. občanství daného státu, sídlo – pro doménu .us ve Spojených státech Amerických) nebo může být registrace volná. Další možností je komercializace některých TLD. Na příklad domény .fm (národní TLD Federativních států Mikronésie) a .tv (národní TLD státu Tuvalu) jsou po dohodě s regionálním správcem nabízeny pro registraci domén druhého řádu pro společnosti provozující rozhlasové a televizní vysílání.

5.3.1.1. Správci národních domén nejvyšší úrovně

Pověřený správce má na starosti registr doménových jmen (Domain name register), což je to registr všech jmen ve svěřené TLD. Tento správce je nazýván NIC z anglického Network Information Center (Síťové Informační Centrum). Všichni správci domén nejvyšší úrovně jsou součástí systému DNS, který provozuje databázi doménových jmen a vytváří tzv. zónové soubory zajišťující překlad doménových jmen do numerických IP adres. Seznam správců domén nejvyšší úrovně, na které ICANN delegoval správu jednotlivých TLD (ccTLD i gTLD) vede organizace IANA.

Operátorem určeným pro správu ccTLD .cz je sdružení CZ.NIC, z.s.p.o.¹³

5.3.2. Generické domény nejvyšší úrovně

Generická doména nejvyššího řádu (anglicky generic top-level domain, dále jen generické TLD) je doména nejvyššího řádu (alespoň teoreticky) společná pro daný typ subjektů. Historicky je to skupina zahrnující domény vzniklé v počátcích sítě internet (např. .com, .mil, .info a .org), které jsou nyní pod patronátem agentur a organizací určených ICANN a jsou vyhrazeny stanoveným typům přihlašovatelů domén. Aktuálně existuje zhruba 20 generických domén nejvyššího řádu.

gTLD je možné dělit do dvou kategorií – neomezené a tzv. sponzorované.

5.3.2.1. Neomezené generické TLD

Jsou to takové domény, které nepodléhají prakticky žádným omezením při jejich registraci. Nejčastěji se vyskytují domény .com, .net, .org a .info. Přestože byly v počátcích cíleny pro konkrétní užití, získaly časem neomezený charakter hlavně důsledku absence prosazování tohoto užití. Tyto domény jsou vzhledem ke své neomezenosti nejrozšířenější. K dubnu 2010 bylo aktivních 118 miliónů generických domén druhého řádu.¹⁴

5.3.2.2. Sponzorované generické TLD

Tyto domény mohou být použity pouze pro daný účel, navíc mají garanta – organizaci stanovující podmínky registrace a dohlížející na provoz. Označují se sTLD (podle sponsored TLD, kde sponzor znamená garant). Některé navíc podléhají i omezení geografickému. Domény .mil, .gov a .edu mohou používat pouze subjekty v USA.

¹³ Aktuální seznam lze nalézt na: <http://www.iana.org/domains/root/db/>.

¹⁴ Zdroj IANA – <http://www.iana.org> .

Příkladem „garantované“ (od garanta dohlížející na danou doménu) domény TLD je .aero (rezervována pro společnosti, organizace, asociace, vládní agentury a jednotlivce v leteckém průmyslu) spravované společností SITA¹⁵(ppč). Dále můžeme zmínit doménu .jobs (rezervována pro společnosti a organizace z oblasti lidských zdrojů).

V současné době dochází ke schvalování dalších gTLD. Pokud bude vývoj probíhat dle nastíněného plánu ICANN, mělo by se v nejbližší budoucnosti objevit až na 100 nových gTLD. řádu.

6. PRÁVNÍ POVAHA DOMÉNOVÝCH JMEN

Pojmem „doménové jméno“ tak, jak je dále v této práci používán, rozumím doménu druhé úrovně a pojmem „doména“ doménu nejvyšší úrovně (TLD).

6.1. Obecný výklad

Po výkladu o technickém aspektu internetové domény je potřeba pokusit se vymezit její právní povahu. Na rozdíl od ostatních práv na označení, doménové jméno není v českém právním řádu definována žádným právním předpisem. Název právnické osoby je upraven v § 19b zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů (dále jen občanský zákoník), obchodní firmu upravuje zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník ve znění pozdějších předpisů (dále jen obchodní zákoník), ochranná známka má speciální zákonnou úpravu v zákoně 441/2003 Sb., o ochranných známkách ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o ochranných známkách) a označení původu a zeměpisné označení v zákoně 452/2001 Sb., označení původu a zeměpisné označení ve znění pozdějších předpisů. V důsledku absence úpravy je potřeba vycházet z právní teorie a judikatury obecných soudů. Podle § 118 odst. 1 občanského zákoníku mohou být předmětem občanskoprávních vztahů věci, a

¹⁵ Soci t  Internationale de T l communications A ronautiques – společnost zabývající se telekomunikačními službami pro oblast letectví se sídlem v Ženevě.

pokud to jejich povaha připouští, práva nebo jiné majetkové hodnoty.

6.2. Doménové jméno jako věc

Nejstarším teoretickým východiskem je vymezení doménového jména jako věci. Předmětem vlastnického práva může být pouze věc v právním smyslu. Občanský zákoník věc přímo nedefinuje. Již zrušený zákoník mezinárodního obchodu definoval věc v právním smyslu jako ovladatelný hmotný předmět či jako ovladatelnou přírodní sílu, které obojí slouží potřebám lidí (a má tudíž užitnou hodnotu).¹⁶ Podle § 119 občanského zákoníku se věci dělí na movité a nemovité, přičemž nemovité věci jsou definovány jak pozemky a stavby spojené se zemí pevným základem. Výkladem a contrario, ostatní věci jsou movité. Doménové jméno je zápis elektronických dat v databázi DNS-serveru který je proveden a existuje na základě soukromoprávních vztahů. Obecné znaky vymezující věc v právním smyslu jsou: její ovladatelnost (ovladatelnost zásadní – objektivní – obecná) a zároveň její použitelnost (rovněž objektivně posuzovanou) pro potřeby lidí.¹⁷ Doménové jméno splňuje obě tyto podmínky. Zápis elektronických dat lze ovládat. Zároveň je to prostředek komunikace nebo propagace pro obchodní i jiné účely. Ovšem otázka ovladatelnosti tak jistá není. Doménové jméno je elektronický zápis v DNS serveru oprávněného správce. Judikatura i právní teorie se zpočátku přikláněly k názoru, že doménové jméno je věcí v právním smyslu. I v zahraničí panoval v 90.letech 20.století tento názor.¹⁸ Česká odborná veřejnost¹⁹ i Světová

¹⁶ Ustanovení § 13 zákona č.101/1963 Sb. o právních vztazích v mezinárodním obchodním styku (zákoník mezinárodního obchodu) – zrušen zákonem č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.

¹⁷ Jiří Švestka, Jiří Spáčil, Marta Škárová, Milan Hulmák a kolektiv Občanský zákoník I, II, 2. vydání, Praha 2009, s.638.

¹⁸ Třeba známý judikát ve sporu o doménu sex.com, 1996 Rozsudek United States Court of Appeals for the Ninth Circuit ve věci Gary Kremen and Online Classifieds, Inc., [citováno 15. února 2009]. Dostupný z: http://w2.eff.org/Spam_cybersquatting_abuse/Cybersquatting/Kremen_v_NSI/20030725_opinion.txt.

¹⁹ Například Pelikánová, R., Čermák, K.: Právní povaha doménových jmen, Linde Praha a.s. 2000; Frimmel, M.: Právní aspekty doménových jmen, Právní rádce č. 8/2000,;

organizace duševního vlastnictví však toto stanovisko nesdílí. Takové pojetí věci je, dle jejich názoru, příliš extenzivní a jako takové pro doménové jméno nevhodné.²⁰ Závěrem je třeba připomenout, že připravovaná rekodifikace občanského zákoníku počítá s opuštěním dosavadního dělení předmětu občanskoprávních vztahů podle § 118 odst. 1 a zároveň se zavedením širšího pojetí věci v právním smyslu. Podle nově připravovaného pojetí, které navazuje na obecný zákoník občanský z roku 1811 (§ 285, 353 OZO), má být věcí v právním smyslu vše, co je rozdílné od člověka a slouží jeho potřebě (věc v právním smyslu tak zahrnuje nejen věci jak hmotné, tak nehmotné, nýbrž dokonce i subjektivní práva).²¹ V případě přijetí takové úpravy bude samozřejmě možné pod věc v právním smyslu podřadit i doménové jméno.

6.3. Doménové jméno jako subjektivní právo

Dále je možno kvalifikovat doménové jméno jako subjektivní právo. Subjektivním právem se rozumí objektivním právem stanovená a garantovaná míra možného chování určité osoby.²² Subjektivní práva se teorií rozlišují na relativní (tj. taková, která působí v relaci k určitému subjektu povinnosti) a absolutní (tj. taková, která působí vůči neurčitému počtu subjektů povinností nebo jinými slovy ta práva, která náleží individuálně určenému subjektu, zatímco ostatním subjektům vzniká obecně definovaná povinnost zdržet se všech zásahů, které by rušily nositele absolutních práv ve výkonu jeho oprávnění).²³ Do kategorie absolutních práv, působících erga omnes (tj. vůči všem ostatním subjektům), tradičně řadíme právo vlastnické, dědické, jiná věcná práva, práva k nehmotným statkům a všeobecná osobnostní práva. Subjektivní relativní práva vznikají zejména ze závazkových vztahů

²⁰ Sehnalek D.: Právní povaha doménového jména, server itpravo.cz, <http://www.itpravo.cz/index.shtml?x=132115> .

²¹ Jiří Švestka, Jiří Spáčil, Marta Škárová, Milan Hulmák a kolektiv Občanský zákoník I, II, 2. vydání, Praha 2009, s.643.

²² Fiala J., Hurdík J., Korecká V., Telec I.: Lexikon Občanské právo. Vydání druhé, rozšířené, Sagit, Ostrava 2001, s.150.

²³ Fiala J., Hurdík J., Korecká V., Telec I.: Lexikon Občanské právo. Vydání druhé, rozšířené, Sagit, Ostrava 2001, s.14

platných inter partes (tj. mezi stranami tohoto závazkového vztahu).

Přidělování domén probíhá na základě smlouvy o registraci doménového jména mezi žadatelem na jedné straně a registrátorem na straně druhé. Přestože je přidělení domény nazýváno registrací, nejedná se o veřejnoprávní akt, jakým je zápis chráněného označení do veřejného registru (např. zápis ochranné známky do rejstříku ochranných známek vedeném Úřadem průmyslového vlastnictví). Registrace domény druhé úrovně je tedy důsledkem existence soukromoprávního smluvního vztahu mezi žadatelem o registraci domény a registrátorem a jeho prostřednictvím i se sdružením CZ.NIC z.s.p.o. (viz další výklad). Z těchto smluvních ujednání vznikají žadateli určitá subjektivní relativní práva a povinnosti vůči registrátorovi i vůči sdružení CZ.NIC. Předmětem tohoto obligačního závazku²⁴ je závazek jedné strany provést registraci a následnou delegaci doménového jména (jde tedy o plnění, označované jako *facere*) a závazek druhé strany poskytnout za to úplatu (v podobě registračního a v následujících letech udržovacího poplatku).

Ovšem i práva relativní se v určitých případech absolutizují. Přestože relativní práva působí hlavně vůči subjektu majícímu odpovídající povinnost, působí zároveň i vůči třetím osobám a to tak, že nikdo nesmí bránit věřiteli v tom, aby se na svém dlužníkovi domáhal splnění splatného dluhu, nikdo se nesmí vydávat za věřitele pohledávky, jejímž věřitelem není.²⁵ V případě doménového jména se jedná o povinnost třetích osob nebránit plnění závazků vyplývajících ze smlouvy o registraci.

Osobně se přikláním k názoru, že doména je především smluvní nárok, neboli subjektivní relativní právo, jejího majitele na zřízení a vedení zápisu této domény v databázi registrátora, pod kterou je doména druhé úrovně zřízena (FRIMMEL + doplnit). Tato kvalifikace podle mého názoru nejlépe vyjadřuje charakter internetové domény i obecně fungování internetu jako komunikačního média vytvořeného na neinstitucionální bázi (ve smyslu států a jejich právních řádů).

²⁴ Sehnalek D.: Právní povaha doménového jména, server [itpravo.cz](http://www.itpravo.cz), <http://www.itpravo.cz/index.shtml?x=132115> .

²⁵ Knapp, V.: Teorie práva, C.H. Beck Praha 1995, s.196,197.

6.4. Doménové jméno jako jiná majetková hodnota

Do třetice lze kvalifikovat doménové jméno jako jinou majetkovou hodnotu. Předmětem občanskoprávních vztahů mohou být, připouští-li to jejich povaha, i jiné majetkové hodnoty, než je věc či právo, neboli hodnoty vyjádřitelné v penězích (např. obchodní podíl jako podíl společníků na jmění obchodní společnosti a z toho plynoucí práva a povinnosti (...), know-how jako technické, výrobní, obchodní a jiné hospodářské znalosti a poznatky, licence, informace a databáze).²⁶ Doménová jména mají určitě ekonomickou hodnotu, o čemž svědčí jednak se soudní spory o doménové jména, tak i zveřejněné úplatné převody doménových jmen.²⁷ Pokud vycházíme z názoru, že jinou majetkovou hodnotou může být cokoliv, co je odlišné od subjektu a obsahu občanskoprávních vztahů a zároveň co není věcí či právem za předpokladu, že to má jistou ekonomickou hodnotu (může se to tedy stát předmětem majetkové směny) a současně to připouští jeho povaha a nevyklučuje žádný právní předpis²⁸, je možné podřadit doménové jména pod tuto kategorii předmětů občanskoprávních vztahů.

Vzhledem k neexistenci právní úpravy doménových jmen v českém právním řádu a smluvnímu charakteru registrace doménového jména se mi jeví vhodnější podřadit je spíše pod subjektivní relativní práva. Správce domény nejvyšší úrovně .cz, sdružení CZ.NIC, tuto otázku neřeší a pouze konstatuje, že doménové jméno lze považovat za tzv. jinou majetkovou hodnotu, či za subjektivní právo držitele doménového jména vyplývající z uzavřené smlouvy o registraci doménového jména.²⁹

²⁶ Jiří Švestka, Jiří Spáčil, Marta Škárová, Milan Hulmák a kolektiv Občanský zákoník I, II, 2. vydání, Praha 2009, s.643.

²⁷ Například úplatný převod domény z1.cz, <http://www.lupa.cz/zpravicky/televize-z1-ziskala-domenu-z1-cz/>

²⁸ Srov. Fiala, J., Hurdík, J., Korecká, V.: Občanský zákoník - komentář, ASPI.

²⁹ Sdružení CZ.NIC, Často kladené dotazy. Dostupné na: <http://www.nic.cz/page/383/casto-kladene-dotazy/> .

7. REGISTRACE DOMÉNOVÉHO JMÉNA POD NÁRODNÍ DOMÉNOU NEJVYŠŠÍ ÚROVNĚ .CZ

7.1. Sdružení CZ.NIC

Správce (doménovou autoritou) pro národní doménu nejvyšší úrovně .cz je sdružení CZ.NIC. CZ.NIC, z. s. p. o. je zájmové sdružení právnických osob (dále jen sdružení CZ.NIC), založené roku 1998 předními poskytovateli internetových služeb. V současné době má již 69 členů. Hlavní činností sdružení je provozování registru doménových jmen .cz a 0.2.4.e164.arpa (ENUM), zabezpečení provozu domény nejvyšší úrovně CZ a osvěta v oblasti doménových jmen.³⁰ CZ.NIC je také členem organizace EURid, které je doménovou autoritou pro doménu .eu. V současné době (duben 2010) je u sdružení CZ.NIC registrováno přibližně 677.000 doménových jmen v zóně .cz.³¹

Jak už jsem zmínil výše, registrace doménového jména není aktem veřejnoprávním. To platí samozřejmě bez ohledu na okolnost, že formulářové smluvní dokumentace sdružení CZ.NIC i některých registrátorů doménových jmen (včetně jejich obchodních podmínek) mohou v některých případech nesprávně asociovat veřejnoprávní charakter jejich činnosti. (citace Diz.pr. PK). Registrace doménového jména je právním úkonem soukromoprávním – sdružení CZ.NIC i registrátoři nejsou subjekty veřejné moci. V oblasti registrace a užívání doménových jmen tak postupně vzniká masa právních pravidel nestátního původu, jež jsou jednak obsažena v dokumentech za tím účelem vydaných příslušnými nestátními institucemi, jednak vyplývají z rozhodnutí rozhodčích orgánů (..) Tato pravidla, jež v této práci souhrnně nazýváme jako soft law.³²

Registrace doménového jména pod doménou .cz nevyžaduje lokální příslušnost, tj. žadatel - fyzická osoba nemusí mít českou

³⁰ Sdružení CZ.NIC, O sdružení – dostupné na: <http://www.nic.cz/page/351/o-sdruzeni/>

³¹ Zdroj www.nic.cz/stats

³² Pelikánová, R.: Právní povaha doménových jmen, Linde Praha a.s. 2000, str. 37 a násl.

státní příslušnost a žadatel – právnická osoba nemusí mít sídlo na území České republiky. Tento přístup používán většinou správci ccTLD. Výjimkami je například Slovensko, Kanada nebo Mongolsko.

Principem, kterým se řídí registrace doménových jmen (nejen pod doménou .cz) je princip jedinečnosti. Konkrétní doménové jméno může mít v jednom okamžiku zaregistrován pouze jeden subjekt. S tím je spojen druhý důležitý princip, kterým se řídí registrace doménových jmen nejen v ČR, a tím je princip „first come, first serve“. – nebo, jak je ne zcela přesně přeloženo v českém překladu nařízení Evropské komise 874/2004, „kdo dřív přijde, je dřív na řadě“. Osobně shledávám přesnější překlad ve vžitém hovorovém výrazu „kdo dřív přijde, ten dřív mele“, který je sice nevhodný pro právní předpis, ale na druhou stranu přesně odpovídá významu tohoto principu. Tento princip se uplatnil v pozměněné podobě i v postupné registraci doménových jmen pod doménou .eu (viz další výklad).

Pro doménu .cz platí, že doménové jméno se registruje vždy na celé násobky roku počínaje Dnem registrace Doménového jména, nejvýše však na 10 let. Na stejnou dobu lze i registraci prodloužit a to i opakovaně.³³ Volbu doby registrace doménového jména volí Žadatel v případě uzavírání smlouvy o registraci doménového jména nebo Držitel v případě jejího prodloužení.

7.2. Registrátoři

Doménové jméno nelze registrovat přímo u sdružení CZ.NIC, ale děje se tak prostřednictvím tzv. registrátorů. Registrátor je subjekt, oprávněný přistupovat definovaným způsobem k Centrálnímu registru a zadávat do něj požadavky změn záznamů, vedených v Centrálním registru. Registrátor touto cestou provádí správu domén pro koncové uživatele - držitele. Sdružení CZ.NIC uzavře s registrátorem Smlouvu o spolupráci při registraci doménových jmen za Obchodních podmínek pro registrátory vydávaných sdružením CZ.NIC, které jsou nedílnou součástí Smlouvy o spolupráci. Smlouva o spolupráci je uzavírána jako nepojmenovaná smlouva podle § 269 odst. 2 a násl. obchodního zákoníku. Vzhledem k tomu, že sdružení CZ.NIC není

³³ Článek 2.6. a 3.2. Pravidel registrace doménových jmen v ccTLD .cz.

podnikatelem ve smyslu § 2 odst. 2 obchodního zákoníku a ani se nejedná o absolutní obchodní závazkový vztah podle § 261 obchodního zákoníku, jedná se tudíž o fakultativní závazkový vztah podle § 262 obchodního zákoníku. Registrátorem může být pouze právnická osoba. Mezi podmínky, které musí registrátor splnit před tím, než s ním CZ.NIC uzavře smlouvu o spolupráci při registracích doménových jmen, patří umístění sídla v některém členském státě EU (či státě tvořícím Evropský hospodářský prostor, nebo v členském státě Evropského sdružení volného obchodu) nebo nutnost být akreditovaným registrátorem organizace ICANN. Na majetek registrátora nesmí být dále prohlášen konkurs, zahájeno proti němu konkursní nebo vyrovnací řízení, návrh na prohlášení konkursu zamítnut pro nedostatek majetku a registrátor nesmí být v likvidaci. Dále musí registrátor splňovat technická kritéria pro komunikaci svého informačního systému se systéme sdružení CZ.NIC. Na základě uzavřené smlouvy mezi registrátorem a sdružením CZ.NIC je registrátor oprávněn k využívání služeb poskytovaných prostřednictvím databáze o doménových jménech, tzv. centrálního registru, (zejména registrace doménových jmen, prodlužování registrace doménových jmen, správa záznamů o doménových jménech apod.) a služeb DNS (zejména vedení záznamů o delegovaných doménových jménech v primárním jmenném serveru) a je povinen hradit za využívání služeb poskytovaných sdružením CZ.NIC odměnu.³⁴ Registrátor je povinen získat souhlas každého Žadatele s aktuální verzí Pravidel registrace jako podmínku registrace Doménového jména. Tento souhlas je platně získán tehdy, pokud aktuální znění Pravidel registrace bylo Žadatelem přijato způsobem, z něhož je patrný souhlas Žadatele s obsahem Pravidel registrace.³⁵ V současné době je (duben 2010) v seznamu registrátorů vedeno 41 subjektů. V Obchodních podmínkách pro registrátory je obsažena i rozhodčí doložka, která stanoví, že nedohodnou-li se CZ.NIC a Registrátor na vyřešení vzájemného sporu, má každá ze stran právo předložit spor k

³⁴ Petr Kočí, Smlouvy uzavírané prostřednictvím internetu, Nakladatelství Lulu, Inc., 2008. s.56.

³⁵ Článek 2.2. Pravidel registrace doménových jmen v ccTLD .cz.

rozhodnutí Rozhodčímu soudu při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR.³⁶

7.3. Proces registrace doménových jmen

Podle Podmínek registrace doménových jmen vyplývá je fyzická nebo právnická osoba podávající žádost o registraci doménového jména prostřednictvím registrátora nazývána Žadatelem. Fyzická nebo právnická osoba, která má pro sebe registrováno doménové jméno je nazývána Držitelem.

Registrace doménových jmen probíhá ve valné většině případů distančně pomocí formulářů umístěných na internetových stránkách registrátorů. Většina registrátorů rovněž na svých stránkách umožňuje ověřit, zda žadatelem vybrané doménové jméno není již registrováno pro jiný subjekt. V případě, že tomu tak není, žadatel vyplní údaje požadované ve formuláři, odsouhlasí obchodní podmínky registrátora, vysloví souhlas s aktuálním zněním Pravidel registrace doménových jmen a Pravidel alternativního řešení sporů vydávanými sdružením CZ.NIC a tento formulář, vyplněný v elektronické formě ve webovém rozhraní, odešle registrátorovi. Z právního hlediska je odeslání těchto údajů návrhem na uzavření smlouvy. Návrh je poté přijat registrátorem vyslovením souhlasu projeveného prostřednictvím automatického prostředku registrátora (registrátor nastaví informační systém tak, aby po obdržení návrhu od žadatele s tímto vyslovil souhlas), nejčastěji formou zaslání zprávy elektronickou poštou.³⁷ Obsahem uzavírané smlouvy je závazek registrátora provést registraci doménového jména a závazek žadatele uhradit registrátorovi odměnu sjednanou ve smlouvě. Registrátoři ve svých obchodních podmínkách většinou váží účinnost smlouvy, tj. registraci doménového jména, na okamžik kdy je na bankovní účet registrátora přijata sjednaná a identifikovatelná platba.³⁸ Sdružení CZ.NIC následně provede

³⁶ Článek 11.3. Obchodních podmínek pro registrátory odstupný vydaných sdružením CZ.NIC. Dostupný na: <http://www.nic.cz/page/309/jak-se-stat-registratorem-/>.

³⁷ Petr Kočí, Smlouvy uzavírané prostřednictvím internetu, Nakladatelství Lulu, Inc., 2008. s.57.

³⁸ Obchodní podmínky INTERNET CZ a.s. Dostupné na: <https://www.forpsi.com/contract.html>.

registraci doménového jména, pokud jsou splněny podmínky stanovené Pravidly registrace doménových jmen.

7.4. Právní vztahy držitele doménového jména

7.4.1. Právní vztahy držitele doménového jména a registrátora

Právní vztah mezi držitelem doménového jména a registrátorem je určen smlouvou o registraci doménového jména. Obsah této smlouvy vychází z obchodních podmínek jednotlivých registrátorů, ale obsahuje i obecné podmínky, označené jako minimální parametry, které se registrátoři zavázali dodržovat uzavřením Smlouvy o spolupráci se sdružením CZ.NIC. Smlouva mezi Registrátorem a Zákazníkem musí splňovat následující minimální parametry, přičemž Registrátor není oprávněn žádným ustanovením smlouvy se Zákazníkem ani jiným dokumentem tyto parametry jakkoliv významově změnit, zrušit nebo omezit : (i) Zákazník je kdykoliv oprávněn smlouvu s Registrátorem vypovědět v případě závažného porušení smlouvy Registrátorem, (ii) Smlouva mezi Registrátorem a Zákazníkem musí definovat podmínky, za kterých je Zákazník oprávněn změnit Registrátora, (iii) Smlouva mezi Registrátorem a Zákazníkem musí obsahovat ustanovení, ve kterém Zákazník udělí souhlas s přístupem sdružení CZ.NIC k datům o Zákazníkovi a (iv) Smluvní vztah mezi Registrátorem a Zákazníkem musí respektovat platná Pravidla registrace (cit. článek 5 obchodních podmínek pro registrátory). Právní vztahy mezi registrátory a držiteli doménových jmen v praxi fungují a nevyvolávají spory. Pravidla nastavená obchodními podmínkami sdružení CZ.NIC umožňují převod zaregistrovaného doménového jména k jinému registrátorovi a sami registrátoři tuto možnost na svých webových prezentacích sami nabízejí. Pro držitele doménového jména to znamená poměrně snadnou možnost změny registrátora. Podmínka udělení souhlasu s přístupem sdružení CZ.NIC k osobním údajům držitele je motivována funkcí sdružení CZ.NIC, kterou je vedení Centrálního registru doménových jmen pod doménou .cz.

Další obsah smluvního vztahu mezi registrátorem a držitelem doménového jména už většinou souvisí s doménovými jmény pouze nepřímo. Častými jsou smluvní ujednání o umístění webové prezentace držitele na serverech registrátora (tzv. webhosting), poskytování služeb elektronické pošty, úložného prostoru

v prostoru internetu (např. služby FTP) a v neposlední řadě ujednání týkající se upozornění na expiraci registrace doménových jmen. Toto upozornění v praxi registrátoři činí nejčastěji pomocí zpráv elektronické pošty na adresu uvedenou držitelem či textovou zprávou na mobilní přístroj držitele.

7.4.2. Právní vztahy držitele doménového jména a sdružení CZ.NIC

Pravidla registrace doménových jmen vydávané sdružením CZ.NIC tvoří povinnou součást smlouvy o registraci doménového jména mezi žadatelem a registrátorem. Tyto pravidla však zároveň upravují přímo vztahy vznikající mezi držitelem doménového jména a sdružením CZ.NIC. Mezi nejdůležitější vztahy patří zejména úprava odpovědnosti držitele doménového jména za škodu způsobenou sdružením CZ.NIC, úprava řešení sporů mezi držitelem a sdružením CZ.NIC, úprava pravidel vzájemné komunikace mezi sdružením CZ.NIC a držitelem doménového jména nebo úprava ochrany osobních údajů držitele doménového jména vedených v Centrálním registru doménových sdružení CZ.NIC.³⁹ Ke vzniku smluvního vztahu mezi držitelem doménového jména a sdružením CZ.NIC dochází prostřednictvím registrátora odsouhlasením Pravidel registrace doménových jmen při uzavírání smlouvy o registraci doménového jména. „Akceptaci pravidel“ ze strany žadatele pak bude nutné považovat za návrh na uzavření smlouvy, za přijetí návrhu ze strany sdružení CZ.NIC by bylo nejspíše možné považovat konkludentní projev vůle vedení registrace doménového jména v databázi o doménových jménech. (cit. DP PK).

8. DOMÉNA NEJVYŠŠÍ ÚROVNĚ .EU

8.1. Vývoj, úprava, principy

Historie domény nejvyšší úrovně (TLD) .eu (dále v této části práce jen „doména .eu“) je odlišná od ostatních národních TLD. Většina národních domén nejvyšší úrovně se vyvíjela živelně, bez zásahů a iniciativy veřejnoprávní moci. V případě domény .eu to

³⁹ Články 11,13,14, a 15 Pravidel registrace doménových jmen v ccTLD .cz.

však bylo politické rozhodnutí nejvyšších orgánů Evropské unie. V roce 1999 vznikla v Evropské radě iniciativa na zavedení domény .eu jako domény nejvyšší úrovně. V dubnu 2002 přijaly Evropský parlament a Rada Evropské unie nařízení č. 733/2002 (dále jen nařízení č. 733/2002) o zavádění domény nejvyšší úrovně .eu. V tomto nařízení byly vysloveny cíle zřízení domény .eu, hlavní zásady její správy a budoucího užívání a definoval se způsob ustanovení rejstříku.

Nařízení č. 733/2002 shledává cíle vytvoření domény .eu zejména v (i) podpoře elektronického obchodu v rámci iniciativy eEurope, (ii) podpoře používání internetových sítí a elektronického virtuálního tržiště a přístupu k nim vedle stávajících národních domén nejvyššího řádu, (iii) pozitivním ovlivnění topologie a technické infrastruktury internetu v Evropě, (iv) zviditelnění vnitřního trhu Evropské unie na elektronickém virtuálním tržišti, (v) rychlejší integraci budoucích členských států do Evropské unie a (vi) prezentaci Evropské unie v globálních informačních sítích.⁴⁰

Pro správu domény .eu byly určeny zásady nevměšování, samosprávy a samoregulace a bylo doporučeno, aby zohlednily osvědčené postupy při zavádění této domény.⁴¹ Jako správce domény .eu je označován rejstřík. - subjekt pověřený vytvářením, přidělováním a správou TLD .eu.⁴² Nařízení dále stanoví kritéria pro výběr a ustanovení správce domény .eu – tzv. rejstříku. Evropská komise uveřejnila výzvu k projevení zájmu v Úředním věstníku Evropských společenství. V roce 2003 bylo sdružení EURid zvoleno Evropskou komisí jako rejstřík pro doménu .eu.

28.dubna 2004 je přijato zásadní nařízení Komise (ES) č. 874/2004 (dále je nařízení č. 874/2004), kterým se stanoví obecná pravidla pro zavádění a funkce domény nejvyšší úrovně .eu a zásady, jimiž se řídí registrace. Nařízení upřesňuje fungování rejstříku, určuje řešení sporů z doménových jmen pod doménou .eu, upravuje postavení a pravidla pro činnost elektronických podatelů (odpovídá českému ekvivalentu registrátor). Nařízení dále upravuje rezervaci doménových jmen pro zeměpisné a

⁴⁰ Články 1,4,5,6,7 a 10 důvodová zpráva k nařízení č. 733/2002.

⁴¹ Článek 9 důvodové zprávy k nařízení č. 733/2002.

⁴² Článek 12 důvodové zprávy k nařízení č. 733/2002 a článek 2 nařízení č. 733/2002.

geopolitické názvy, pro názvy členských států i států, které vstupovaly do Evropské unie v květnu 2005 a pro orgány a instituce Evropských společenství. Důležitou částí nařízení je úprava registrace po etapách, tzv. Periody Sunrise, ve které mohly o registraci doménových jmen pod doménou .eu žádat pouze organizace nebo soukromé osoby, které mohly prokázat přednostní práva k danému jménu, jako například držitelé ochranných známek. Nařízení dále upravuje nedovolené registrace, postup při úmrtí fyzické osoby nebo likvidace právnické osoby, která je držitelem doménového jména, spekulativní a zneužívající registrace doménových jmen a řešení sporů z doménových jmen pod doménou .eu - řízení ADR.^{43 44}

V roce 2005 organizace ICANN schválila sdružení EURid jako správce domény .eu a rozhodla o delegaci domény .eu (březen), doména .eu byla zapsána organizací ICANN do kořenového adresáře systému DNS (květen) a proběhla akreditace registrátorů doménových jmen pro doménu .eu. V prosinci 2005 začíná úvodní období postupné registrace (tzv. Sunrise period) a v dubnu 2006 se doména .eu otevřela ke všeobecné registraci (tzv. Land Rush Period). V roce 2009 přijala Evropská komise nařízení č. 560/2009, která upravuje možnost užití národních jazyků pro tvorbu doménových jmen druhé úrovně na doméně .eu (bohužel zatím bez možnosti užití jazyka českého resp. české diakritiky). V dubnu 2010 bylo registrováno přibližně 3.100.000 doménových jmen s doménou .eu.⁴⁵

8.2. Sdružení EURid a registrátoři

Neziskové sdružení EURid bylo vybráno Evropskou komisí, aby spravovalo internetovou doménu nejvyšší úrovně .eu. Sdružení EURid (dále jen „Rejstřík“ pro účely této kapitoly) bylo založeno jako nezisková organizace v Belgii v dubnu 2003. Samotná smlouva o poskytování služeb byla podepsána v říjnu 2004. Zakládajícími členy byly tři správci národních domén nejvyšší úrovně pro Belgii, Itálii a Švédsko. V letech 2003-4 se členy sdružení staly i také správci národních domén Slovinska a České republiky. V roce 2006

⁴³ Článek 20 nařízení č. 874/2004.

⁴⁴ ADR – Alternative Dispute Resolution – alternativní řešení sporů.

⁴⁵ <http://www.eurid.eu/cs/o-sdruzeni/fakta-cisla/statistiky> .

se ke sdružení připojilo evropské oddělení organizace Internet Society⁴⁶ a v roce 2007 také organizace Business Europe. Nařízení č. 874/2004 přímo upravilo rezervaci doménových jmen rezervovaných pro provozní funkce EURidu – jsou to především doménová jména tradičně užívaná správci domén nejvyšší úrovně : eurid.eu, registry.eu, nic.eu, whois.eu, dns.eu a další.⁴⁷

Úprava činnosti Rejstříku je obsažena ve výše zmíněných nařízeních č. 733/2002 a č. 874/2004. Dalšími předpisy, kterými se ve své činnosti Rejstřík řídí jsou : Pravidla pro období Sunrise týkající se domén .eu, Pravidla registrace doménového jména .eu, Podmínky registrace doménového jména .eu, Pravidla pro řešení sporů o domény .eu a Pravidla pro zveřejňování informací o doménových jménech .eu (WHOIS).

Rejstřík je subjekt pověřený vytvářením, přidělováním a správou TLD .eu, včetně udržování příslušných databází a s tím spojených veřejných informačních služeb, registrace jmen domény, provozování rejstříku jmen domény, provozování serverů adresářových služeb rejstříku pro TLD a šíření residenčních souborů TLD.⁴⁸ Rejstřík přímo neregistruje doménová jména pod doménou .eu, ale má vybrat transparentním a demokratickým způsobem registrátory jednotlivých domén druhé úrovně („pracovník elektronické podatelny“).⁴⁹ Rejstříkem je dále pověřen provozování databáze WHOIS pro doménu .eu. Tato databáze obsahuje informace o držiteli doménového jména pod doménou .eu, které jsou významné a nikoli nepřiměřené účelu databáze.⁵⁰ Podrobnosti pak stanoví Pravidla pro zveřejňování informací o doménových jménech .eu, která stanovují povinnost Rejstříku poskytnout vyhledávací nástroj WHOIS, kde lze zadáním doménového jména .eu zjistit informace o kontaktních osobách pro administrativní a technické záležitosti, které doménové jméno spravují.⁵¹ Pravidla dále stanovují povinně zveřejňované informace

⁴⁶ The European chapter of the Internet Society – ISOC

⁴⁷ Článek 17 nařízení č. 874/2004.

⁴⁸ Článek 2 nařízení č. 733/2002.

⁴⁹ Raban P., Moravcová M.: .eu domain name .eu doména, C.H.Beck, Praha, 2006. s.33.

⁵⁰ Článek 16 nařízení č. 874/2004.

⁵¹ Část 2 odst. 2.1 Pravidel pro zveřejňování informací o doménových jménech .eu (WHOIS).

o držitelích doménových jmen pod doménou .eu. Rejstřík má dále povinnost uzavřít tzv, Podmíněnou dohodu s důvěryhodným správcem, jejímž účelem je pravidelné předávání (každý den) kopie aktuální databáze .eu.⁵²

Vzhledem k mezinárodnímu charakteru Evropských společenství musí být Rejstřík schopen uskutečňovat svoji činnost ve všech úředních jazycích členských států, zejména co se týká úkonů při registraci domény a pokud jde o jakékoli sdělení, jež má vliv na práva některé ze stran ve spojení s registrací domény. (srov. čl. 6 nař. 874/04).

Registrátorem doménových jmen pod doménou .eu se určitý subjekt, který splňuje podmínky stanovené rejstříkem, stává uzavřením smlouvy s Rejstříkem. V současné době (duben 2010) je po celém světě přibližně 900 akreditovaných registrátorů. Rejstřík může požadovat od registrátorů zálohovou platbu registračních poplatků.⁵³

8.3. Období postupné registrace (Předregistrační fáze a Sunrise Period)

Vzhledem k plánovanému rozhodnutí orgánů Evropské unie bylo možné naplánovat zahájení registrace doménových jmen pod doménou .eu takovým způsobem, který by v co největší míře zabránil následným sporům a spekulativním registracím doménových jmen. Období registrace doménových jmen bylo rozděleno do několika částí. V přeregistrační fázi, předvídané již nařízením č. 733/2002, byly vyzvány všechny členské státy, aby oznámili Evropské komisi seznam obecně uznávaných jmen s ohledem na zeměpisné nebo územní organizace, která nesmějí být zaregistrována vůbec, nebo musí být zaregistrována pouze pod doménou druhé úrovně a to do 3 měsíců od vstupu tohoto nařízení v platnost. Pozdějším nařízením č. 874/2004 byla tato možnost rozšířena i na ostatní státy Evropského hospodářského prostoru a země vstupující do evropské unie v květnu 2004. Zároveň byla posunuta lhůta do 2 měsíců od doby, co nařízení č. 874/2004 vstoupilo v platnost.

⁵² Článek 15 nařízení č. 874/2004. Zde se tím pravděpodobně rozumí kopie údajů uložených na DNS serverech a databáze WHOIS domény .eu.

⁵³ Článek 4 nařízení č. 874/2004.

Dalším krokem byla tzv. Sunrise Period. Smyslem tohoto období bylo umožnit držitelům tzv. přednostních práv, aby si zaregistrovali doménová jména před tím, než bude umožněna všeobecná registrace otevřená pro všechny ostatní oprávněné subjekty. Pro ověřování dokumentů dokazující přednostní práva žadatelů byly Rejstříkem vybráni validační zástupci. Podle nařízení č. 874/2004 mohly být validačními zástupci pouze renomované právnické osoby s vhodnou kvalifikací, usazené na území Evropských společenství.

První fáze Sunrise Period byla zahájena 7. prosince 2005. V této fázi bylo umožněno podávat žádosti o registraci doménových jmen držitelům práv odpovídajících zapsaným ochranným známkám Společenství nebo národním ochranným známkám nebo zeměpisnému označení či označení původu, dále veřejným subjektům pro registraci svých celých jmen nebo obecně používaných akronymů a veřejným subjektům odpovědným za správu konkrétního zeměpisného území pro registraci celého jména tohoto území a jména, kterým se toto území běžně označuje.⁵⁴ Druhá fáze Sunrise Period začala 7. února 2006 a skončila 7. dubna 2006. V této fázi mohli podávat žádosti o registraci doménových držitelé přednostních práv z první fáze Sunrise Period a držitelé ostatních práv jako jsou : neregistrované ochranné známky, obchodní jména, označení podniků, jména společností, rodinná jména a názvy chráněných literárních a uměleckých děl.⁵⁵

V principu probíhala Sunrise Period tak, že žadatel o registraci doménového jména odeslal žádost o registraci Rejstříku přes vybraného registrátora, akreditovaného u Rejstříku. Po přijetí žádosti, odeslal Rejstřík emailové potvrzení žadateli. Žadatel mohl rovněž v žádosti určit osobu zpracovávající písemnosti, která je odpovědná za předložení písemných důkazů zpracovateli (může jím být i registrátor). V emailovém potvrzení byl i odkaz na webovou stránku, která obsahovala průvodní dopis. Tento průvodní dopis byl žadatel povinen vyplnit a musel informovat Rejstřík o rozsahu jeho písemných důkazů. Po vyplnění tohoto formuláře bylo dané doménové jméno zablokováno a zároveň byly zveřejněny údaje v databázi WHOIS vedené Rejstříkem. V této databázi bylo uveřejněno doménové jméno, údaje o žadateli a registrátorovi a

⁵⁴ Část 11 odst. 1 Pravidel pro období Sunrise týkající se domén .eu a článek 10 odst. 3 nařízení č. 874/2004.

⁵⁵ Článek 10 odst. 1 nařízení č. 874/2004.

zároveň lhůta, do kdy musí žadatel dodat důkazy zpracovateli. Vyplněný průvodní dopis spolu s důkazy odeslal žadatel zpracovateli, tak aby je zpracovatel obdržel nejpozději do 40 dnů od podání žádosti. Zpracovatelem byl ověřovatel určený Rejstříkem. Zpracovatel všechny obdržené dokumenty naskenoval a v elektronickém formátu je odeslal ověřovateli (v nařízení č. 874/2004 nazývaného validační zástupce). Ověřovatel ověřil, zda písemné důkazy dokazovali přednostní právo uplatňované žadatelem na základě „evidentního důkazu“. Pokud tomu tak bylo, informoval Rejstřík o svých zjištěních. Ten zapsal doménové jméno tomu žadateli, kterému ověřovatel potvrdil přednostní právo a to podle principu „first come, first serve“. Zápisem počíná běžet 40denní lhůta, ve které může podat kterýkoliv zájemce žalobní návrh podle pravidel ADR proti Registru (Rejstříku) z důvodu, že jeho rozhodnutí není v souladu s Nařízeními č. 733/2002 a č. 874/2004. Doménové jména byla Rejstříkem aktivována až po uplynutí této 40denní lhůtu, za předpokladu, že v průběhu této lhůty nebylo zahájeno řízení ADR proti rozhodnutí rejstříku.⁵⁶

V průběhu Sunrise Period bylo podáno 346.218 žádostí o registraci, ze kterých akceptováno 139.888.

8.4. Proces registrace po skončení Sunrise period

Pro správu Všeobecná registrace doménových jmen začala 7. Dubna 2006. Po tomto datu je registrace doménových jmen pod doménou .eu přístupná všem subjektům splňujícím Všeobecná kritéria způsobilosti. Držitel musí být (i) podnikem, který má sídlo, ústřední správu nebo hlavní místo podnikání v rámci společenství, nebo (ii) organizací založenou v rámci Společenství, nebo (iii) fyzická osoba, která má bydliště v rámci Společenství. (část 1. Pr.reg. dom.eu) V tomto období už se plně uplatňuje princip „first come, first serve“. Registrace doménových jmen pod doménou .eu se řídí především Pravidly registrace .eu a Podmínkami registrace .eu. Po skončení období Sunrise již není třeba předkládat důkazy, ani nechávat žádost validovat u Ověřovatele. Držitelem je v Pravidlech registrace .eu nazýván i subjekt, který je např. v Pravidlech registrace doménových jmen v ccTLD .cz označován jako Žadatel.

⁵⁶ Kapitoly II, IV, V a VI. Pravidel pro období Sunrise týkající se domén .eu.

Doménové jméno musí splňovat požadavek dostupnosti a technické požadavky stanovené Pravidly registrace .eu. Požadavek dostupnosti lze vyjádřit tak, že nelze registrovat doménová jména již registrovaná, dále doménové jména vyhrazená, blokováná, „neregistrovatelná“ nebo doménové jména, pro které byla podána žádost registraci v období Sunrise a Rejstřík je nedal k dispozici pro všeobecnou registraci. Tyto informace lze zjistit v databázi WHOIS .eu a databázi WHOIS .eu pro období Sunrise. Technické požadavky doménového jména splňuje jméno, které má nejméně 2 a nejvíce 63 znaků (ppč před převodem ACE – vysvětlit). Při podání žádosti o registraci doménového jména žadatel uzavírá smlouvu s rejstříkem a to prostřednictvím registrátora. Registrátor je odpovědný za to, že se žadatel seznámí s platnými Pravidly registrace .eu ještě před podáním žádosti.⁵⁷ Pravidla registrace .eu dále stanoví minimální požadavky na informace o žadateli, které musí žádost o registraci obsahovat – jméno/obchodní název, adresu/sídlo a zemi, e-mailovou adresu žadatele, telefonní číslo a jazyk pro případné řízení ADR. Držitel doménového jména je povinen udržovat tyto informace aktuální po celou dobu registrace.⁵⁸ Doménová jména lze registrovat na dobu 1 roku a tato registrace se automaticky prodlužuje. Registrace i prodloužení registrace je zpoplatněna a držitel jej hradí Rejstříku prostřednictvím registrátora.

Doménová jména pod doménou .eu lze převádět, lze i pozastavit jejich užívání na dobu 40 dnů např. z důvodu neuhrazení poplatku registrátorovi. Registrace doménového jména může za stanovených podmínek i zrušena, nebo může být převedena na jiný subjekt. Z nařízení č. 874/2004 a Pravidel registrace .eu vyplývá, že se tak může stát na základě soudního rozhodnutí nebo rozhodčího řízení eu ADR (které je povinné, pokud jej zahajuje držitel doménového jména nebo Rejstřík). Registrace doménového jména může být zrušena nebo převedena jinou osobu, pokud dotčené jméno je buď shodné, nebo zaměnitelné se jménem, pro které existuje právo uznané nebo stanovené vnitrostátním právem nebo právem Společenství označením a toto doménové jméno bylo zaregistrováno bez legitimního zájmu nebo při nedostatku dobré víry. Nedostatek dobré víry může být prokázán, pokud (i)

⁵⁷ Část 4. Pravidel registrace doménového jména .eu.

⁵⁸ Část 5. Pravidel registrace doménového jména .eu.

okolnosti ukazují, že jméno domény bylo zaregistrováno nebo získáno zejména pro účely prodeje, pronájmu nebo jiného převodu jména domény držiteli jména; nebo (ii) bylo jméno domény zaregistrováno s cílem zabránit držiteli takového jména vyjádřit toto jméno v odpovídajícím jménu domény; nebo (iii) bylo jméno domény zaregistrováno zejména za účelem narušení profesionální činnosti soutěžitele; nebo (iv) bylo jméno domény úmyslně použito s cílem přilákat uživatele internetu pro obchodní zisk na internetovou stránku; nebo (v) je registrované jméno domény osobním jménem, u něž neexistuje prokazatelná vazba mezi držitelem jména domény a registrovaným jménem domény.⁵⁹ Účelem těchto postupů je chránit zájmy subjektů oprávněných z práv na označení a omezit možnosti spekulantů s doménovými jmény

Rejstřík může zrušit registraci i z vlastní pravomoci a to z důvodů nezaplacení dlužných plateb Rejstříku, ztráty způsobilosti být držitelem doménového jména nebo porušení podmínek registrace.⁶⁰ Držitel doménového jména má možnost obrany proti takovému opatření prostřednictvím žaloby ADR proti Rejstříku.

9. KOLIZE DOMÉNOVÉHO JMÉNA S PRÁVEM NA OZNAČENÍ

9.1. Doménová jména a práva na označení

Kolize s jinými právy na označení jsou nejčastějším důvodem sporů souvisejících s doménovými jmény. V tradičním obchodním styku je užívání identických označení možné bez konfliktů na základě geografické vzdálenosti nebo nedostatečné blízkosti oborů (cit. Frimmel s.192). V prostředí internetu se však mohou do konfliktu dostat subjekty a chráněné zájmy, které by se v tradičních podmínkách (mimo síť internet) vůbec nesetkaly. Tradiční práva na označení jsou poměrně ustálenými právními instituty, které jsou předvídaný právními předpisy, kde je zároveň upravena jejich ochrana. Na druhé straně pak stojí doménové

⁵⁹ Článek 22 odst. 3 nařízení č. 874/2004.

⁶⁰ Článek 20 nařízení č. 874/2004.

jméno, které nemá oporu v žádné zákonné ani podzákoně normě a není tudíž žádným předpisem výslovně chráněno.⁶¹

Vzniká otázka, jakým způsobem si může subjekt, kterému svědčí určité právo na označení, zajistit nerušené užívání doménového jména shodného či podobného s tímto právem na označení. Vzhledem k uplatňování principu „first come, first serve“ při registraci doménových jmen druhé úrovně docházelo, dochází a bude docházet k situacím, kdy osoba oprávněná z chráněného označení zjistí, že shodné či zaměnitelné doménové jméno je již užíváno jiným subjektem. Na tento konflikt lze nahlížet z více směrů. Podle jednoho názoru musí doménové jméno ustoupit právem chráněnému označení. Tento názor vychází z premisy, že například obchodní společnosti nebo vlastníci ochranné známky vzniká nárok na registraci shodného doménového jména z ustanovení upravujících užívání těchto označení v obchodním styku. Podle tohoto názoru je třeba vytvořit zastřešující správní orgán v rámci veřejné správy, který bude posuzovat přihlášky k registraci a převody doménových jmen z hlediska možného porušování práv oprávněných vlastníků stejnojmenných označení a v případě porušení danou registraci či převod odmítne.⁶² Tento názorový směr ovšem podle mého mínění nemá oporu v současné právní úpravě a takováto hypotetická budoucí úprava by primárně ztížila a značně prodražila přístup všech, nejen podnikatelských, subjektů k doménovým jménům v České republice. Navíc by se jednalo o regulaci, která nemá v celosvětovém měřítku obdoby. Doménové jméno nemůže nikomu „patřit“ již proto, že na rozdíl od ochranných známek, obchodních firem, zvláštních označení podniku či jména a příjmení fyzických osob není jeho existence předvídána právními předpisy, které by nakládání s ním jako nehmotným statkem upravovaly a z kterých by vyplýval jakýkoli nárok na něj.⁶³ Navíc pokud bychom přijali názor, že nárok osob oprávněných z práva na označení na doménové jméno ze současné právní úpravy vzniká, vznikne problém s možnou konkurencí těchto práv mezi sebou. Podle mého názoru je proto nepřilíš šťastná judikatura obecných soudů v ČR i soudů,

⁶¹ Samozřejmě kromě úpravy nařízeními domény .eu.

⁶² Smejkal V. a kol: Právo informačních a telekomunikačních systémů, C.H.Beck, Praha, 2004 a kol, s.621.

⁶³ Frimmel. M: Elektronický obchod/právní úprava, PROSPEKTRUM, 2002. s.193.

kteřá ve svých výrocích často nařizuje převod registrace doménových na osoby oprávněné z chráněného označení. Tyto osoby se totiž dostávají do zvýhodněného postavení vůči konkurenčním právům na označení, jejich nositelé nebyli účastníky řízení a jsou tak znevýhodněni pro možný budoucí spor o doménové jméno. Proto se domnívám, že současné pojetí registrace doménových jmen (zejména princip first come, first serve), přes svoji nedokonalost, nejlépe slouží potřebám všech uživatelů internetu, když obranu práv z chráněných označení nechává na procesní aktivitě dotčených subjektů.

Užívání doménového jména však pochopitelně může zasahovat do chráněných práv jiných subjektů a nezřídka se tak v praxi děje.

9.2. Posuzování nebezpečí záměny

Obecným kritériem posuzování zaměnitelnosti (právem chráněných označení) je dojem, který vzniká u průměrného nebo běžného spotřebitele.⁶⁴ Otázkou zaměnitelnosti a nebezpečím záměny se zabývala právní teorie i praxe právě ve vztahu k právu na označení. Judikatura ve své rozhodovací praxi vymezila kritéria hodnocení zaměnitelnosti. Zaměnitelnost uvedených předmětů (právem chráněných označení) je přitom třeba chápat v poloze objektivní, není nutno zkoumat úmysl soutěžitele event. okolnost, zda věděl, či mohl vědět o tom, že zde existují tyto předměty chráněné ve prospěch jiného soutěžitele. Navíc způsobnost k záměně nelze vázat pouze na shodnost výsledku jednání (prostředku záměny) soutěžitele - rušitele s předmětem ochrany oprávněného (tj. např. používání zvláštního označení podniku rušitelem ve vztahu k zvláštnímu označení podniku oprávněného).⁶⁵ Toto pojetí je použitelné i pro posuzování doménových jmen a toto odůvodnění je často citováno i v rozhodnutích týkajících se sporů o doménová jména.

S ohledem na zaměření této práce je středem našeho zájmu zejména běžný uživatel internetu. Za základní rozdíl od pojetí běžného spotřebitele lze považovat ten, že i běžný uživatel internetu (zejména uživatel World wide web) po krátké době jeho používání zjistí, že při zadávání internetové adresy (doménového

⁶⁴ Například tak konstatoval Nejvyšší soud dne 25.3.1999, č.j. Rc 115/98.

⁶⁵ Rozsudek Vrchního soudu v Praze dne 7.11.1994, č.j. 3 Cmo 813/93.

jména) záleží na každém znaku této domény. Tuto odlišnost ostatně konstatovala i judikatura. K otázce zaměnitelnosti obou označení domén účastníků řízení poukázal odvolací soud na nutnost jiného pohledu na uživatele internetu jako na "průměrného spotřebitele". Podle jeho názoru již "průměrný" uživatel internetu (a tedy potenciální návštěvník stránek účastníků) je si vědom důležitosti každého písmene, číslice a znaménka v označení jakékoli adresy v internetové síti, a tedy i nezbytnosti naprosto přesného užití určitého doménového jména k otevření jím výhradně žádaných webových stránek (pokud neužije vyhledávače k nabídce adres při zadání konkrétního hesla). Pak nelze mít za osvědčené, že zněním doménových jmen webových stránek účastníků "průměrný" uživatel internetu bude maten a nerozliší je.⁶⁶ Opačný postoj zastává názor, že prostředí internetu neodůvodňuje použití jiných zásad pro posuzování zaměnitelnosti, než které jsou užívány pro tradiční právem chráněné označení (označení podniku, ochranná známka atd.).

Důležitým rysem doménových jmen je jejich jedinečnost. Doménové jméno může být v jednu danou chvíli registrováno pouze pro jeden subjekt. Jedná se tedy svým způsobem omezený zdroj, který má za důsledek setkávání zájmů různých subjektů, které se v běžném prostředí mimo internet nepotkávají ať už z důvodu geografické vzdálenosti nebo z důvodu odlišnosti oboru činnosti. Pro tento charakter je internet někdy označován jako „plochý adresní prostor“.⁶⁷

Nebezpečí zaměnitelného označení spočívá v tom, že je způsobilé uvést v omyl (průměrného) spotřebitele, který ve svém subjektivním hodnocení přiřazuje určité označení ke konkrétnímu podniku. Omyl se může projevit v identitě subjektů, ale i v jejich vzájemné provázanosti. Způsobilost označení vyvolat omyl má dvě složky, které působí na spotřebitele a jeho schopnost identifikovat určitý subjekt. První složkou je označení samotné, které při shodném nebo velmi podobném znění je způsobilé vyvolat omyl v identifikaci. Druhou, ale podle mého názoru neméně důležitou složkou, je blízkost oborů činnosti, ve kterých subjekty se stejným nebo zaměnitelným oborem působí. Převedeno do oblasti

⁶⁶ Rozsudek Městského soudu v Praze dne 23.11.2006, č.j. 15 Cm 46/2004-918.

⁶⁷ Frimmel. M: Elektronický obchod/právní úprava, PROSPEKTRUM, 2002. s.173.

doménových jmen, rozhodující pro hodnocení zaměnitelnosti doménového jména s jiným označením (právně chráněným) bude jak podobnost či shoda samotného označení, tak i blízkost oborů, ve kterých subjekty užívající označení působí a zároveň se samotným obsahem prezentovaným pod doménovým jménem. Tyto složky působí navzájem, tudíž čím jsou si označení bližší, tím větší by měl být odstup v oborech činnosti a naopak. I z úpravy Evropských společenství domény .eu vyplývá možnost užívání doménového jména identického nebo zaměnitelného s označením, kterému vnitrostátní právo přiznává ochranu, k legitimním nekomerčním nebo jiným spravedlivým účelům.

9.3. Zaměnitelné části doménového jména

Pro možnost posuzování zaměnitelnosti doménového jména s jiným označením je nutno vycházet z formy, kterou je toto jméno vyjádřeno. Typické znění celé internetové adresy, např. <http://www.abcdef.cz> lze rozdělit do několika částí. První část <http://www> vyjadřuje protokol, pod kterým je konkrétní internetová služba provozována.⁶⁸ Druhá část „abcdef“ označuje doménu druhé úrovně – doménové jméno a konečně .cz označuje doménu nejvyšší úrovně, pod kterou je doménové jméno provozováno. První část lze označit za technickou složku názvu adresy, který nebude sám o sobě předmětem sporů. Stejně tak označení domény nejvyšší úrovně není způsobilé být rozlišovacím prvkem, protože označuje celou skupinu doménových jmen provozovaných v tomto případě v národním systému DNS České republiky. Hlavní části z pohledu této práce a z pohledu praktického proto bude doména druhé úrovně – doménové jméno – ať už samotné nebo ve spojení s ostatními prvky internetové adresy.

Jedním z práv na označení, kterým se tato práce věnuje, je právo k obchodní firmě. Praxe, zejména judikatura, dospěla k určitým principům, jakým jsou obchodní firmy nahlíženy z hlediska zaměnitelnosti s jinými obchodními firmami nebo

⁶⁸ http – označuje tzv. Hypertext transfer protocol, typický pro internetové prezentace. https je zabezpečená verze http protokolu, využívaná například pro internetové bankovníctví. www označuje World wide web, systém internetových stránek propojených vzájemnými linky. Pro elektronickou poštu je určen protokol smtp, pro přenos souborů protokol ftp apod.

označeními podniku. Obchodní firma je tvořena firemním kmenem a dodatkem, označujícím právní formu podnikání. Posuzování vychází opět z dojmu, jakým obchodní firma působí na průměrného zákazníka. Dodatek, označující právní formu podnikání právnických osob, není sám o sobě dostatečným rozlišujícím prvkem v jinak zaměnitelných či přímo shodných obchodních jménech těchto právnických osob (zde je možné spatřovat určitou analogii k doméně první úrovně). Takový dodatek není totiž veřejností vnímán shodně jako zbývající část obchodního jména, neboť není vnímán se stejným stupněm pozornosti.⁶⁹ Zaměnitelnost označení se nemusí vztahovat na celé označení, ale při posuzování je kladen důraz na rozlišující části označení. Ty části, které mají způsobnost rozlišit jedno označení od druhého, jsou nazývány silnými prvky. Při posouzení zaměnitelnosti není výlučně rozhodující jen úplné slovní znění obou obchodních jmen – podle terminologie současné právní úpravy obchodních firem - (a obdobně též obchodního jména žalovaného a ochranné známky žalobkyně), ale je nutno přihlížet k dojmu, který vzniká u průměrného zákazníka.⁷⁰ Slabými prvky jsou označovány ty části označení, které rozlišovací schopnost nemají. Myslím si, že toto posuzování označování je možné vztáhnout i na doménová jména. Silným prvkem, schopným odlišit a individualizovat internetovou prezentaci je zejména doména druhé úrovně. Z pohledu průměrného spotřebitele (nejen uživatele internetu) je doména druhé úrovně nejsnáze zapamatovatelným a rozlišujícím prvkem internetové domény jako celku. Toto nabývá na důležitosti s postupným vývojem v oblasti internetových prohlížečů, kdy dnes již není nutné zadávat všechny části internetové adresy, ale k přístupu k uloženému obsahu stačí zadat doménové jméno společně s doménou první úrovně, pod kterou je provozováno. Taktéž je nutné vzít v úvahu vývoj v oblasti internetových vyhledávačů, v jehož důsledku došlo k podstatným změnám ve způsobu práce při vyhledávání informací v prostředí World wide web. Výrobky a služby již ve většině případů nejsou v prostředí internetu vyhledávány zadáváním konkrétních adres do webového prohlížeče, nýbrž označení výrobků či služeb je uživatelem zadáváno do internetového prohlížeče (Google, Bing), jež pak uživateli nabídne více či méně relevantní hypertextové odkazy na vyhledávané výrobky či služby. Tyto změny v chování uživatelů pak

⁶⁹ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 1.12.2003 (Rc) 3 Cmo 573/93.

⁷⁰ Rozsudek Vrchního soudu v Praze dne 7.11.1994, č.j. 3 Cmo 813/93.

zapříčinily vznik nových obchodních odvětví, jež se zabývají poskytováním služeb spočívajících ve vytváření strategií a technických nástrojů pro úspěšnější vyhledávání webových stránek prostřednictvím internetových vyhledavačů, tzv. SEO optimalizace.⁷¹ Důležitým prvkem těchto marketingových strategií je i využívání doménových jmen.

9.4. Druhy kolizí doménového jména

Jak již bylo zmiňováno výše, doménové jméno není v právním řádu ČR nikde výslovně zmiňováno. Přesto se na něj, za splnění zákonem stanovených podmínek, vztahuje úprava jiných právních institutů. V oblasti obchodněprávních vztahů a hospodářské soutěže může dojít ke konfliktu doménového jména s obchodní firmou nebo firmou fyzické osoby, ochrannou známkou, označením původu či zeměpisným označením. Dále může dojít ke konfliktu doménového jména s právem na ochranu osobnosti fyzické osoby. Ochrana osobnostních práv fyzických osob, zde konkrétně jména fyzické osoby, vyplývá hmotněprávních ustanovení občanského zákoníku.⁷² V občanském zákoníku je upravena i ochrana proti neoprávněnému užití názvu právnické osoby.⁷³ Ustanovení občanského zákoníku o právnických osobách je obecnou úpravou a je proto použitelné i při ochraně obchodní firmy osob, které se zapisují do obchodního rejstříku, a jejichž zvláštní ochrana je upravena v obchodním zákoníku.⁷⁴ V neposlední řadě může dojít teoreticky také ke konfliktu s autorskými právy, a to v případě, kdy doménové jméno obsahuje prvky, které podléhají ochraně autorským zákonem.

V návaznosti na regulaci provedenou jednotlivými obecně závaznými právními předpisy jsou pro účely této práce jako práva na označení chápána právo z ochranné známky, z názvu právnické osoby, z obchodní firmy a z označení původu a ze zeměpisného označení.

⁷¹ Je to optimalizace pro vyhledávače, která má za cíl získat ve výsledku vyhledávání (např. pomocí služby Google) vyšší pozici a tím získat četnější návštěvníky na takto vyhledanou webovou stránku.

⁷² Ustanovení § 11 a § 13 občanského zákoníku.

⁷³ Ustanovení § 19b občanského zákoníku.

⁷⁴ Ustanovení § 8 - § 12 obchodního zákoníku.

Vzhledem k faktu, že počet zapsaných označení původu a zeměpisných označení nepoměrně nižší než u ostatních práv na označení, a že nejsou k dispozici ani žádná rozhodnutí českých soudů, omezím se na konstatování, že podle mého názoru ochrana těchto označení proti jejich neoprávněnému užití v doménovém jménu je možná, zejména podle ustanovení obchodního zákoníku o nekalé soutěži.⁷⁵

10. KOLIZE DOMÉNOVÉHO JMÉNA A NÁZVU PRÁVNICKÉ OSOBY

10.1. Obecně – hmotněprávní aspekty

Kolize doménových jmen a názvu právnických osob, zejména obchodních firem, je v praxi jedním z nejčastějších střetů mezi doménovým jménem a právem chráněným označením. Způsobilstvím mít práva a povinnosti mají podle § 18 odst. 1 občanského zákoníku i právnické osoby. Právnickými osobami jsou sdružení fyzických nebo právnických osob, účelová sdružení majetku, jednotky územní samosprávy a jiné subjekty, o kterých to stanoví zákon. Název právnické osoby je, kromě jejího sídla a předmětu činnosti, jedním z jejích hlavních identifikátorů.⁷⁶ Obecná úprava názvu právnické osoby, obsažená v § 19b občanského zákoníku, stanoví povinnost určit název právnických osob už při jejich zřízení. Při neoprávněném použití názvu právnické osoby je možné se domáhat u soudu, aby se neoprávněný uživatel zdržel jeho užívání a odstranil závadný stav; je možné se též domáhat přiměřeného zadostiučinění, které může být požadováno i v penězích. (§ 19 odst. 2 občanského zákoníku) Při deliktu podle § 19b odst. 2 občanského zákoníku musí dojít ke škodlivému následku; pouhé ohrožení nestačí (..) Sankci však nepodmiňuje opakování deliktu – postačí třeba jen jediný zásah.⁷⁷

Ustanovení o názvu právnických osob v § 19b občanského zákoníku je obecnou úpravou vzhledem ke speciální úpravě

⁷⁵ Například vyvolání nebezpečí záměny - § 47 obchodního zákoníku.

⁷⁶ Knappová M., Švestka J., Dvořák J. a kol.: Občanské právo hmotné 1, 3., aktualizované a doplněné vydání, ASPI, a.s., Praha, 2003. s.181.

⁷⁷ Jiří Švestka, Jiří Spáčil, Marta Škárová, Milan Hulmák a kolektiv Občanský zákoník I, II, 2. vydání, Praha 2009, s.250.

obchodní firmy v obchodním zákoníku (§8 -§12), která se vztahuje na právnické osoby – podnikatele. Proto budou ustanovení občanského zákoníku přímo použitelná zejména pro právnické osoby vykonávající činnost mimo hospodářskou soutěž.

10.2. Kolize doménového jména a názvu města či obce

Typickým příkladem pro právnické osoby, jejíž název je chráněn občanským zákoníkem, jsou města a obce.⁷⁸ Ty mají podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím ve znění pozdějších předpisů povinnost zveřejňovat stanovené informace pomocí sítě nebo služby elektronických komunikací (tj. typicky na vlastních webových stránkách). Běžný uživatel internetu pak zveřejňovat stanovené informace na vlastních webových stránkách. Běžný uživatel internetu očekává, že informace, povinně zveřejňované, nalezne na doménovém jménu korespondujícím s názvem města či obce. I to je důvod časté registrace těchto doménových jmen subjekty odlišnými od místních samospráv a doménovými spekulanty. Vzhledem k častým sporům např. ve Spolkové republice Německo to platí nejen o situaci v ČR.

Doménová jména jsou často registrována (i) místními nebo cizími podnikateli k propagaci svých služeb či prodeji svého zboží (www.ceskebudejovice.cz), (ii) doménovými spekulanty, kteří doménová jména hodlají s patřičným výnosem prodat, nebo je městu či obci pronajímají (www.vsetin.cz), nebo (iii) subjekty, které sice poskytují informace o dané obci, o místním kulturním dění nebo o ubytování apod., ovšem fakticky ve skutečnosti pod doménovým jménem provozují podnikatelskou činnost např. formě umístování reklam místních společností či reklamních bannerů (např. www.praha.cz).⁷⁹ V těchto případech se dle mého názoru jedná o neoprávněné užití názvů obcí jako doménových jmen a lze proti takovým jednáním uplatnit ochranu vyplývající z ustanovení § 19 odst. 2 občanského zákoníku. To dokazuje i případ statutárního města Ostravy, kterému se podařilo soudní cestou vymoci změnu registrace doménového jména www.ostrava.cz tak, aby bylo zapsáno jako držitel.

⁷⁸ Ve smyslu zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁹ JUDr. Lukáš Jansa, Domény měst a obcí, <http://www.pravoit.cz/article/domeny-mest-a-obci>.

Jiná bude situace, pokud bude doménové jméno shodné s názvem města či obce užíváno tak, že se nebude jednat o neoprávněné užívání názvu právnické osoby, v důsledku priority práva na označení. Držitel takového doménového jména pak podle mého názoru nebude povinen se zdržet jeho užívání.

10.3. Kolize doménového jména a firmy

Obchodní firma slouží jako označení podnikatele v hospodářské soutěži, jehož funkcí je odlišit podnikatele od ostatních soutěžitelů a zajistit jeho identifikovatelnost v daném oboru podnikatelské činnosti.

Obchodní firma (dále jen „firma“) je název, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku. Podnikatel je povinen činit právní úkony pod svou firmou. Firmou fyzické osoby musí být vždy její jméno a příjmení. Firma fyzické osoby může obsahovat dodatek odlišující osobu podnikatele nebo druh podnikání vztahující se zpravidla k této osobě nebo druhu podnikání. Firmou obchodní společnosti nebo družstva a dalších právnických osob, které vznikají zápisem do obchodního rejstříku, je název, pod kterým jsou zapsány v obchodním rejstříku. Součástí firmy právnických osob je i dodatek označující jejich právní formu.⁸⁰ Jak již bylo zmiňováno výše, obchodní firma se skládá z tzv. firemního kmene a firemního dodatku, který označuje právní formu právnické osoby zapsané do obchodního rejstříku.

V minulosti nebylo zřejmé, zda v souvislosti s užitím obchodní firmy v doménovém jménu, je nutné užití firemního kmene včetně dodatku či nikoli, aby mohla být poskytnuta ochrana proti takovému užití doménového jména.⁸¹ Tato otázka byla vyřešena judikaturou, obecně ve svých rozhodnutích přiznává ochranu firemního kmene, pokud je užit v doménovém jménu neoprávněně, tj. pokud nemá držitel doménového jména právo k označení shodné nebo silnější.

Kdo byl dotčen na svých právech neoprávněným užíváním firmy, může se proti neoprávněnému uživateli domáhat, aby se takového jednání zdržel a odstranil závadný stav. To znamená, že

⁸⁰ Ustanovení § 8 odst. 1 obchodního zákoníku.

⁸¹ Frimmel. M: Elektronický obchod/právní úprava, PROSPEKTRUM, 2002, s.204.

osoba dotčená neoprávněným užitím firmy, se může domáhat zdržení se užívání doménového jména. (§ 12 odst. 1) Ochrana firmy podle tohoto ustanovení je ochranou absolutní. Podnikatel, do jehož firemního práva bylo neoprávněně zasaženo, se může u soudu domáhat ochrany proti každému, kdo se takového jednání dopustil.⁸² Z toho vyplývá, že ochrana působí i vůči subjektům, kteří nejsou podnikateli a neúčastní se hospodářské soutěže.

Další ochrana firmy vyplývá z úpravy nekalé soutěže v obchodním zákoníku, a to zejména z jeho ustanovení § 47 obchodního zákoníku regulující skutkovou podstatu vyvolání nebezpečí záměny. Vyvoláním nebezpečí záměny je užití firmy nebo názvu osoby nebo zvláštního označení podniku užívaného již po právu jiným soutěžitelem (..) pokud jsou tato jednání způsobila vyvolat nebezpečí záměny nebo klamnou představu o spojení s podnikem, firmou, zvláštním označením nebo výrobky anebo výkony jiného soutěžitele. Jedná se o ochranu relativní, protože je poskytována pouze v rámci hospodářské soutěže, tj. ve vztahu k ostatním soutěžitelům.

11. KOLIZE DOMÉNOVÉHO JMÉNA A OCHRANNÉ ZNÁMKY

11.1. Ochranná známka a její ochrana

Ochranná známka je chráněné označení, které komplexně upravuje speciální zákon č. 441/2003 Sb. o ochranných známkách ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o ochranných známkách). Právo evropských společenství upravuje institut zejména v Nařízení Rady (ES) č. 207/2009 o ochranné známce Společenství. Česká republika je vázána i mezinárodními dohodami týkajícími se ochranných známek, kterými jsou zejména Madridská dohoda o mezinárodním zápisu ochranných známek⁸³ a Protokol k této dohodě.⁸⁴

Zákon o ochranných známkách v jeho ustanovení § 1 obsahuje pozitivní definici ochranné známky : „Ochrannou známkou může

⁸² Ivana Štenglová, Stanislav Plíva, Miloš Tomsa a kolektiv Obchodní zákoník, 12. vydání 2009, Praha 2009, s.33.

⁸³ Aktuální znění – Vyhláška Ministra zahraničí č. 65/1975 Sb.

⁸⁴ Ve znění Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 64/2008 Sb.m.s.

být za podmínek stanovených tímto zákonem jakékoliv označení schopné grafického znázornění, zejména slova, včetně osobních jmen, barvy, kresby, písmena, číslice, tvar výrobku nebo jeho obal, pokud je toto označení způsobilé odlišit výrobky nebo služby jedné osoby od výrobků nebo služeb jiné osoby“. Z této definice vyplývá dělení ochranných známek na (i) slovní označení v běžném písmu, (vyjádřené slovy, jmény, spojením písmen a číslic), slovní označení ve zvláštním grafickém písmu, (iii) obrazová označení (kresby), (iv) kombinovaná označení (kombinující slovní a obrazové označení - loga) a (v) prostorová označení (trojrozměrná).⁸⁵ Z logického hlediska se do konfliktu s doménovým jménem mohou dostat pouze ochranné známky slovní a kombinované.

Na území České republiky požívají ochrany (i) národní známky, které jsou zapsány v rejstříku ochranných známek vedeném Úřadem průmyslového vlastnictví (dále jen Úřad), (ii) mezinárodní ochranné známky s účinky pro Českou republiku, které jsou zapsány v rejstříku vedeném Mezinárodním úřadem duševního vlastnictví na základě mezinárodní přihlášky ve smyslu Madridské dohody, (iii) ochranné známky Společenství, které jsou zapsány v rejstříku vedeném Úřadem pro harmonizaci ve vnitřním trhu (známky a vzory) podle nařízení Rady Evropských společenství o ochranné známce Společenství.⁸⁶

Zákon dále stanoví podmínky zapsání přihlášky do Rejstříku ochranných známek. Absolutní důvody pro odmítnutí ochrany označení jsou tzv. negativním vymezením ochranné známky. Pro předmět této práce jsou nejdůležitějšími důvody odmítnutí zápisu označení zejména z důvodů: pro které nemůže tvořit ochrannou známku ve smyslu §1 zákona o ochranných známkách; nedostatku rozlišovací způsobilosti; označeními nebo údaji, které slouží v obchodě k určení druhu, jakosti, množství atd.; označeními nebo údaji, jež se staly obvyklými v běžném jazyce nebo v poctivých obchodních zvyklostech; a jestliže je zjevné, že přihláška ochranné známky nebyla podána v dobré víře. (§4 a,b,c,d,m) Úřad průmyslového vlastnictví k takovým důvodům přihlíží z úřední povinnosti. Podle §6 zákona o ochranných známkách se nezapíše označení, pokud je shodné se starší ochrannou známkou, která je

⁸⁵ Roman Horáček a kolektiv Zákon o ochranných známkách / Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení / Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, 2. vydání, Praha 2008, s. 57-58.

⁸⁶ Ustanovení § 2 zákona o ochranných známkách.

přihlášena nebo zapsána pro jiného vlastníka či přihlašovatele pro shodné výrobky či služby; to neplatí, pokud vlastník či přihlašovatel starší ochranné známky udělí písemný souhlas k zápisu pozdější ochranné známky do rejstříku. V případě, že přihláška označení splňuje formální náležitosti stanovené v §19 zákona o ochranných známkách, provede Úřad věcný průzkum podle §4 a §6 zákona o ochranných známkách. Jsou-li splněny podmínky, Úřad zveřejní přihlášku ve Věstníku Úřadu. Každý může do doby zápisu ochranné známky do rejstříku podat Úřadu písemné připomínky založené zejména na důvodech podle výše zmiňovaných ustanovení § 4 nebo § 6 zákona o ochranných známkách. Úřad k těmto připomínkám přihlédně při rozhodování o zápisu ochranné známky do rejstříku. Ve lhůtě 3 měsíců od zveřejnění přihlášky mohou osoby uvedené v §7 zákona o ochranných známkách podat námitky proti zápisu ochranné známky do rejstříku. Podle § 7 mohou podávat námitky zejména vlastníci starších ochranných známek. Námitky musejí být podány písemně a musejí být odůvodněny a doloženy důkazy. Úřad poté může rozhodnout tak, že řízení o námitkách zastaví, námitky v řízení zamítne nebo v případě vyhovění námitkám, zamítne přihlášku ochranné známky.⁸⁷

Vyhovuje-li přihláška zákonným požadavkům a nebyla-li zamítnuta v řízení o námitkách, zapíše Úřad ochrannou známku do rejstříku ochranných známek.⁸⁸ Zápis známky Úřad zveřejní ve Věstníku. Zápis známky platí 10 let a na žádost vlastníka může být opakovaně obnoven na dalších 10 let⁸⁹.

11.2. Věcné hledisko kolize doménového jména a ochranné známky

Z důvodové zprávy k §1 zákona o ochranných známkách vyplývá účel ochranné známky, kterým je poskytnutí záruky vlastníkovi ochranné známky, že jiná osoba v podnikatelské činnosti sféře nebude moci označovat své výrobky a služby stejným způsobem tím, že vlastníkovi dává výhradní oprávnění označovat

⁸⁷ Ustanovení § 26 zákona o ochranných známkách.

⁸⁸ Ustanovení § 28 zákona o ochranných známkách.

⁸⁹ Ustanovení § 29 zákona o ochranných známkách.

své výrobky a služby ochrannou známkou.⁹⁰ Ze zákonné definice i důvodové zprávy vyplývá, že ochranné známky jsou označením zboží a služeb podnikatelů. Konflikt doménového jména s ochrannou známkou tudíž může nastat, pouze pokud bude doménové jméno užíváno podnikatelem v hospodářské soutěži. Ochranná známka navíc nikdy nemůže existovat samostatně, nýbrž je vždy spojena s konkrétním zbožím, tj. s výrobky, které jsou známkou označeny, nebo se službami, které jsou pod ochrannou známkou poskytovány.⁹¹

Podle §8 zákona o ochranných známkách má vlastník ochranné známky výlučné právo užívat ochrannou známku ve spojení s výrobky nebo službami, pro něž je chráněna. Nestanoví-li zákon jinak, nikdo nesmí v obchodním styku bez souhlasu vlastníka ochranné známky užívat.⁹² Užíváním v obchodním se rozumí zejména umístování označení na výrobky nebo jejich obaly, nabídka výrobků pod tímto označením, jejich uvádění na trh nebo skladování za tímto účelem anebo nabídka či poskytování služeb pod tímto označením (..) a užívání označení v obchodních listinách a v reklamě.⁹³ Teorie rozlišuje užívání ochranné známky na faktické a fiktivní. Faktickým užíváním se rozumí její skutečná aplikace na výrobcích v souvislosti se skutečnou obchodní činností (..) Je-li ochranná známka užívána pro účely reklamní a propagační, v inzerci zboží, katalogích, plakátech, či umístěním v obchodní korespondenci a podobné dokumentaci či v literatuře, aniž by toto užití bylo ve spojitosti s uváděním zboží do oběhu, jedná se o fiktivní (nominální) užití ochranné známky.⁹⁴ V případě užívání ochranné známky jako doménové jméno, bude se jednat o užívání fiktivní.

⁹⁰ Roman Horáček a kolektiv Zákon o ochranných známkách / Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení / Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, 2. vydání, Praha 2008, s.56.

⁹¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21.7.2005, sp. zn. 6 A 39/2001.

⁹² Ustanovení § 8 odst. 1 písm. a) zákona o ochranných známkách.

⁹³ Ustanovení § 8 odst. 3 zákona o ochranných známkách.

⁹⁴ Roman Horáček a kolektiv Zákon o ochranných známkách / Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení / Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, 2. vydání, Praha 2008, s.129.

Zákon o ochranných známkách v §8 odst. 2 písm a) b) stanoví absolutní práva majitele ochranné známky, které působí vůči všem tj. rovněž i proti majiteli doménového jména, ovšem za předpokladu, že označení shodné nebo zaměnitelné s ochrannou známkou je užíváno jako doménové jméno pro stejné nebo podobné výrobky nebo služby, pro které je ochranná známka zapsána.⁹⁵ V případě opačném, tj. že pod doménovým jménem jsou nabízeny odlišné výrobky nebo služby, držitel doménového jména nemusí mít souhlas vlastníka ochranné známky, protože vůči němu ochranná známka nepůsobí. To ostatně konstatovala i judikatura, když soud došel k závěru, že prostou registrací ochranné známky pro jednu nebo více tříd výrobků nebo služeb nevzniká majiteli ochranné známky absolutní právo na doménové jméno obsahující shodné označení, jako předmětná ochranná známka.⁹⁶

Jiná bude situace v případě §8 odst. 2 písm c) zákona o ochranných známkách, kdy označení shodné s ochrannou známkou nebo jí podobné pro výrobky nebo služby, které sice nejsou podobné těm, pro které je ochranná známka zapsána, avšak jde o ochrannou známku, která má dobré jméno v České republice, a jeho užívání by nepoctivě těžilo z rozlišovací způsobilosti nebo dobrého jména ochranné známky nebo jim bylo na újmu. Dobré jméno je spojeno s hodnocením ochranné známky veřejností (..) a její spojování v podvědomí spotřebitelů s tradičně dobrými vlastnostmi výrobků anebo úrovní poskytovaných služeb.⁹⁷ Podle mého názoru, pokud bude ve sporu ochranná známka označena za známku s dobrým jménem, nebude v takovém případě hrát roli, že pod doménovým jménem nejsou nabízeny shodné či podobné výrobky nebo služby, protože ochrana takové ochranné známky je zde širší a právo držitele na doménové jméno by mělo ustoupit.

⁹⁵ Frimmel. M: Elektronický obchod/právní úprava, PROSPEKTRUM, 2002, s.214.

⁹⁶ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 10. srpna 2004, č.j. 3 Cmo 293/2003-64, ve věci ceskapojistovna.cz.

⁹⁷ Roman Horáček a kolektiv Zákon o ochranných známkách / Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení / Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, 2. vydání, Praha 2008, s.99-100.

11.3. Časové hledisko kolize doménového jména a ochranné,

Pro posuzování kolize doménových jmen s ochrannými známkami bude třeba posoudit, či právo na doménové jméno vzniklo dříve.⁹⁸ Bude třeba posoudit, zda je držitel doménového povinen zdržet se zasahování do absolutních práv majitele ochranné známky nebo zda je majitel ochranné známky povinen strpět oprávněné užívání doménového jména držitelem. Posuzování obou možností je možné jak z úpravy ochranných známek, tak podle ustanovení obchodního zákoníku o nekalé soutěži. Podstatou obou případů, tj. jak priority ochranné známky, tak priority doménové jména, je ve většině případů spekulativnost zápisu/registrace pozdějšího označení, jehož cílem bývá neoprávněné těžení ze staršího označení.

11.3.1. Časová priorita ochranné známky

V případě, že zápis ochranné známky bude předcházet registraci doménové jména, nebude posuzování takových případů činit velké problémy. Ochranná známka má v takovém případě přednost. Stejně jako lze v databázi WHOIS možné zjistit, zda je určité doménové jméno již zaregistrováno, lze v rejstříku Úřadu průmyslového vlastnictví (přístupném i na internetu) zjistit, zda není doménové jméno, které si chce žadatel zaregistrovat, již zapsáno jako ochranná známka. Časová priorita ochranné známky je důležitá při ochraně všeobecně známé ochranné známky, tj. takové známky, která získala všeobecnou známost a jejíž ochrana vznikla před datem registrace doménového jména.⁹⁹ Podmínkou pro užití všeobecně známé ochranné známky Ochranná známka požívá ochrany podle § 8 zákona o ochranných známkách a často je používána i ochrana proti nekalé soutěži. V tomto případě jsou konkrétně použitelné ustanovení §46 odst. 1 obchodního zákoníku – klamavé označení zboží a služeb a §47 b) – vyvolání nebezpečí záměny.

⁹⁸ To se nebude týkat ochranných známek s dobrým jménem.

⁹⁹ Ustanovení §2 d) a §3 d) zákona o ochranných známkách.

11.3.2. Časová priorita doménového jména

V případě, že registrace doménového jména předcházela zápisu ochranné známky, má držitel toho jména několik možností, jak může bránit svá práva. Podle zákona o ochranných známkách bude nutným předpokladem ochrany doménového jména, aby toto doménové jméno bylo užíváno podnikatelem v hospodářské soutěži pro shodné nebo podobné výrobky nebo služby. (ppč. v případě doménových jmen připadají v úvahu zejména výrobky) V takovém případě držitel doménového jména, jakožto uživatel nezapsaného označení dokazuje, že mu právo z nezapsaného označení ve smyslu §7 odst. 1 písm. g) zákona o ochranných známkách vzniklo před podáním přihlášky ochranné známky. V případě, že tomu tak je, má možnost bránit své zájmy v řízení o námitkách¹⁰⁰ a v řízení o neplatnosti ochranné známky.¹⁰¹ Obrana doménového jména proti zapsané ochranné známce v řízení o neplatnosti je omezena § 12 odst. 1, pokud držitel doménového jména strpěl její užívání po dobu 5 let, co se o tomto užívání dozvěděl, ledaže by přihláška pozdější ochranné známky byla podána ve zlé víře.

Námítky podle § 7 zákona o ochranných známkách může podávat (i) uživatel nezapsaného označení nebo jiného označení užívaného v obchodním styku pro shodné nebo podobné výrobky nebo služby, které je shodné s přihlašovaným označením nebo je mu podobné, pokud označení nemá místní dosah a právo k tomuto označení vzniklo před dnem podání přihlášky, (ii) vlastník staršího práva z jiného průmyslového vlastnictví, pokud práva z průmyslového vlastnictví mohou být užíváním přihlášeného označení dotčena a (iii) ten, kdo je dotčen ve svých právech přihláškou, která nebyla podána v dobré víře.¹⁰² První případ je nepopsán výše, druhá možnost připadá v úvahu, pokud soud dojde k názoru, že doménové jméno je právem z průmyslového vlastnictví. Ve třetím případě, tj. přihláška je zjevně podaná v nedobré víře, je možné ustanovení zákona o ochranných známkách vztáhnout i na doménová jména. Ovšem pro složitost dokazování zlé víry se spíše jeví jako jednodušší a účelnější použití ochrany doménového jména podle ustanovení § 7 odst. 1 g) zákona o ochranných známkách.

¹⁰⁰ Ustanovení § 26 zákona o ochranných známkách.

¹⁰¹ Ustanovení § 33 zákona o ochranných známkách.

¹⁰² Osoby uvedené v §7 odst. 1 písm. g,j,k zákona o ochranných známkách.

Další možností ochrany doménového jména proti vlastníkovi ochranné známky je užití ustanovení obchodního zákoníku o nekalé soutěži. Ochrana zde jistě bude užší než v případě ochrany názvu právnické osoby, ovšem v případě nemožnosti domoci se ochrany podle zákona o ochranných známkách je toto řešení nejvhodnější. Opět půjde případ kolize dvou označení v hospodářské soutěži. Podle § 47 písm. b) obchodního zákoníku je vyvoláním nebezpečí záměny užití zvláštních označení podniku nebo zvláštních označení či úpravy výrobků, výkonů anebo obchodních materiálů podniku, které v zákaznických kruzích platí pro určitý podnik nebo závod za příznačné. To bude možné, když začne spotřebitelská veřejnost považovat určité doménové jméno za příznačné pro označení pro konkrétní podnik.

Pro ochranu vlastního doménového jména je možné a vhodné přihlásit doménové jméno jako ochrannou známku podle zákona o ochranných známkách. Je to silný prostředek ochrany, díky kterému bude mít držitel doménového jména více možností ochrany tohoto jména jak vůči doménovým spekulantům, tak vůči starším právům vyplývajících z práv na označení.

12. ŘEŠENÍ SPORŮ Z DOMÉNOVÝCH JMEN POD DOMÉNOU .CZ

Pokud nedoje k dohodě mezi držitelem doménového jména a osobou oprávněnou z práv na označení ohledně tohoto doménového jména, mají tito možnost uplatňovat své nároky ve sporném řízení. Účastníky řízení jsou zpravidla osoba oprávněná z práva na označení (žalobce), držitel doménového jména (1.žalovaný) a zároveň sdružení CZ.NIC (2.žalovaný). Jak jsem naznačil výše, je možná i opačná situace, kdy by držitel doménového jména bránil svá práva z tohoto jména vůči vlastníkovi pozdější ochranné známky, a žalobcem by byl držitel. Ovšem zatím se v ČR takový případ neobjevil.

12.1. Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky

12.1.1. Obecně

V počátku rozhodování sporů o doménová jména, tj. od konce 90. let 20. století, byly tyto spory řešeny výhradně obecnými

soudy, které si s nimi nevěděly příliš rady. S ohledem na neexistenci výslovné zákonné úpravy oblasti doménových jmen se spory před obecnými soudy se protahovaly na neúměrně dlouhou dobu, což nahrávalo činnosti doménových spekulantů. Proto se sdružení CZ.NIC v roce 2003 přiklonilo k praxi jiných správců domén nejvyšší úrovně a to zavedením rozhodčí doložky do Pravidel registrace .cz. Protože však původní rozhodčí doložka nenaplňovala očekávání sdružení CZ.NIC a přinášela spíše nejasnosti její aplikace, došlo k její výrazné úpravě v roce 2007, kdy byla nově stanovena rozhodovací pravomoc Rozhodčího soudu. Cílem vtělení veřejné rozhodčí nabídky do Pravidel je od samého začátku především na jedné straně usnadnit subjektům, které se cítí být poškozovány v souvislosti s registrací domény, možnost domoci se svých práv rychle a bez zbytečných průtahů a nákladů, na druhé straně pak držitelům, kteří jsou takto v důsledku registrace doménového jména žalováni, umožnit získání finálního rozhodnutí ve věci relativně rychle, a tím i zbavit je nejistoty ohledně výsledku dlouhodobého sporu.¹⁰³

V bodě 15.1. aktuálního Pravidel registrace .cz je stanoveno, že nedohodnou-li se držitel a sdružení CZ.NIC na vyřešení vzájemného sporu týkajícího se doménového jména registrovaného držitelem, budou takové spory rozhodovány u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. Jedná se o standardní rozhodčí doložku, která v praxi nepůsobí příliš problémů. Na základě této rozhodčí doložky budou všechny spory splňující podmínky zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů.

V pravidlech registrace .cz stanovuje sdružení CZ.NIC jako jednu z podmínek registrace doménového jména vyslovení souhlasu s aktuálním zněním Pravidel alternativního řešení sporů, které tvoří nedílnou součást Pravidel registrace .cz.¹⁰⁴ Součástí Pravidel alternativního řešení sporů je rozhodčí veřejná nabídka, která se vztahuje na veškerá doménová jména držitele, která zní : Držitel se neodvolatelně veřejně podrobuje pravomoci Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České

¹⁰³ Zuzana Durajová, Rozhodčí řízení jako způsob řešení sporů o doménová jména registrovaná v ccTLD .cz -

<http://blog.nic.cz/2008/08/04/rozhodci-rizeni-jako-zpusob-reseni-sporu-o-domenova-jmena-registrovana-v-cctld-cz/>, 4.8.2008.

¹⁰⁴ Článek 2.8.4. Pravidel registrace doménových jmen v ccTLD .cz.

republiky (dále jen „rozhodčí soud“), v rozhodčím řízení před tímto rozhodčím soudem podle zvláštního dodatku Řádu rozhodčího soudu pro rozhodčí řízení on-line zveřejněného v Obchodním věstníku (dále jen „Řád on-line“), a to ve věci majetkového sporu, o němž lze uzavřít smír, v němž třetí osoba napadne jakékoliv Doménové jméno Držitele, zařazené v elektronické databázi doménových jmen v národní doméně ccTLD .cz spravované sdružením CZ.NIC, pokud třetí osoba písemně projeví vůči Držiteli vůli podrobit se pravomoci tohoto rozhodčího soudu v dané věci zejména tím, že písemně zahájí takový spor u tohoto rozhodčího soudu v souladu s Řádem on-line. Spor bude rozhodován jediným rozhodcem určeným předsedou rozhodčího soudu. E-mailová adresa Držitele uvedená v záznamu o registraci kteréhokoliv z Doménových jmen, o nichž je veden spor, slouží při vedení řízení on-line pro účely doručování Držiteli.¹⁰⁵

V článku 16 Pravidel registrace .cz je upravováno řešení sporů mezi držitelem doménového jména a třetími osobami. Držitel je povinen vyvinout veškeré úsilí, které po něm lze spravedlivě požadovat, ke smírnému řešení sporů týkajících se doménových jmen mezi ním a třetími osobami. Pokud nedojde ke smírnému vyřešení tohoto sporu, držitel tímto činí rozhodčí veřejnou nabídku v souladu s Pravidly alternativního řešení sporů, a to pro veškerá doménová jména Držitele, zařazená v elektronické databázi doménových jmen v ccTLD .cz spravované sdružením CZ.NIC.¹⁰⁶ (bod 16.3. Pravidel registrace) Osoba napadající registraci internetové domény nemá povinnost vést spor u rozhodčího soudu namísto soudu obecného, jedná se pouze o její právo tak učinit s tím, že držitel internetové domény je pro tento případ zavázán podrobit se pravomoci tohoto rozhodčího soudu.

Na platnost rozhodčí veřejné nabídky nepanuje jednotný názor. Podle jedné argumentace vzniká právní vztah ze smlouvy o registraci doménového jména pod doménou .cz pouze mezi smluvními stranami, tj. mezi (i) držitelem a registrátorem a (ii) Držitelem a sdružením CZ.NIC. Smlouva ale nemůže stanovovat povinnosti třetím osobám a nemůže ani suplovat projev vůle mezi smluvní stranou a třetí osobou. Tento názor se opírá o znění § 50 občanského zákoníku, který umožňuje uzavření smlouvy pouze ve

¹⁰⁵ Článek 2.1. Pravidel alternativního řešení sporů.

¹⁰⁶ Článek 16.3. Pravidel registrace doménových jmen v ccTLD .cz.

prospěch třetího, nikoli v jeho neprospěch.¹⁰⁷ Podle tohoto názoru je závazek podrobení se rozhodnutí Rozhodčího soudu nevymahatelný třetí stranou. Opačný názor zcela logicky Rozhodčí soud, který ve svém nálezu argumentuje, že závazek podrobit se pravomoci Rozhodčího soudu v rozhodčím řízení je činěn ve prospěch třetí strany a je tudíž v souladu s § 50 občanského zákoníku. Je nutno upozornit na praxi samotného Rozhodčího soudu, který v situacích, kdy není zřejmá platnost rozhodčí doložky, nechává do protokolu zaznamenat novou rozhodčí smlouvu a řízení se poté koná na základě této nové rozhodčí doložky. Pro účely této práce postačí konstatování, že rozhodčí doložka je třetími stranami v praxi uplatňována, což vyplývá ze statistiky soudních sporů sdružení CZ.NIC.¹⁰⁸ Z této statistiky také vyplývá, že podíl rozhodčích řízení ohledně doménových jmen pod doménou .cz rozhodně není zanedbatelný.

Pro zajímavost je třeba uvést, že Rozhodčímu soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky je v současné chvíli dána pravomoc pro rozhodování sporů z doménových jmen pod doménou .cz, pro řízení ADR ohledně doménových jmen pod doménou .eu a od roku 2009 je i jedním ze 4 rozhodčích soudů pro řízení UDRP (ppč) ohledně generických domén nejvyšší úrovně. Fakt, že byl Rozhodčí soud vybrán sdružením EURid a organizací ICANN pro rozhodování ohledně doménových jmen pod jejich správou dává dostatečné argumenty pro svojí kompetentnost v řešení sporů z doménových jmen pod doménou .cz.

12.1.2. Rozhodčí řízení on-line

Řízení před Rozhodčím soudem se podle Pravidel alternativního řešení sporů řídí Řádem rozhodčího soudu pro rozhodčí řízení on-line (dále jen Řád on-line).¹⁰⁹ Toto je poměrně

¹⁰⁷ Simona Trávníčková, Stane se rozhodčí řízení řešením doménových sporů?, 17.7.2008, <http://www.lupa.cz/clanky/rozhodci-rizeni-resenim-domenovych-sporu/> .

¹⁰⁸ Statistika soudních rozhodnutí, ke stažení na : http://www.nic.cz/files/nic/doc/Statistika_20100428.pdf) .

¹⁰⁹ Aktuální znění Řádu on-line je dostupné na: http://arbcourt.cz/index.php?url=cz_rady.htm .

nový druh řízení, který je součástí Řádu rozhodčího soudu pro vnitrostátní spory (dále jen Řád rozhodčího soudu), který pro Řád online platí subsidiárně. Výjimkou je § 3 odst. 4 Řádu on-line, který stanoví, že Rozhodčí soud je oprávněn rozhodnout, že rozhodčí řízení nebude vedeno podle Řádu on-line v případech, kdy účastník řízení není, zejména po technické stránce, zjevně schopen účastnit se rozhodčího řízení podle Řádu on-line. Rozhodce je rozhodce ustavený podle Řádu rozhodčího soudu jako jediný rozhodce jmenovaný předsedou Rozhodčího soudu. Řízení on-line je jednoinstanční.

Celé řízení on-line probíhá v elektronické podobě – strany činí svoje procesní úkony pomocí elektronické pošty a konkrétní spor je veden na tzv. sudišti, což je unikátní internetová adresa zřízená u administračního místa Rozhodčího soudu, kterým jsou webové stránky Rozhodčího soudu na internetu¹¹⁰ a pomocí něhož Rozhodčí soud činí své úkony v řízení.

Žalobce zahajuje rozhodčí řízení on-line podáním žaloby na administrační místo. Žaloba musí splňovat veškeré náležitosti podle § 5 odst. 2 Řádu on-line. Žalobce spolu se žalobou předloží důkazy a uhradí stanovený poplatek¹¹¹ ve lhůtě 5 dnů od dne podání žaloby. Poté Rozhodčí soud rozhodne, zda žaloba splňuje podmínky Řádu on-line a pokud ano, vytvoří Rozhodčí soud do 5 pracovních dnů sudiště a zpřístupní jej účastníkům zasláním jeho adresy a přístupových údajů. Žalovaný má možnost se ve lhůtě 10 dnů od zpřístupnění sudiště k žalobě vyjádřit a stejnou možnost má potom k tomuto vyjádření žalobce. Rozhodčí řízení je ukončeno vydáním rozhodčího nálezu určeným rozhodcem, které je zveřejněno na sudišti. Rozhodčí nález podepisuje rozhodce elektronickým podpisem.¹¹² Na žádost účastníka mu Rozhodčí soud vydá rozhodčí nález také v listinné podobě. Místem vydání rozhodčího nálezu je sídlo Rozhodčího soudu.

Rozhodčí nález, který nelze přezkoumat podle § 27 zákona o rozhodčím řízení, nebo u něhož marně uplynula lhůta k podání žádosti o přezkoumání podle § 27 zákona o rozhodčím řízení,

¹¹⁰ www.arbcourtonline.cz

¹¹¹ Ve výši 3% z hodnoty sporu, nejméně 3 000 Kč a maximálně 1 000 000 Kč, Sazebník nákladů rozhodčího řízení on-line.

¹¹² V souladu s ustanoveními § 2 písm. b), § 3 a § 4 zákona č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu ve znění pozdějších předpisů.

nabývá dnem doručení účinku pravomocného soudního rozhodnutí a je soudně vykonatelný.

Osobně se domnívám, že by měl být zvolen model více rozhodců, běžný v jiných řízeních ohledně doménových jmen, protože takový model snižuje riziko pochybení jedince. Přesto podle mého názoru výhody řízení před rozhodcem převažují. Jsou jimi zejména rychlost, nízké poplatky, neveřejnost a odstranění zbytečných formalit, které v oblasti doménových jmen ve svém celku usnadňují vymahatelnost práv na označení zejména proti doménovým spekulantům.

12.2. Řízení ohledně sporů z doménových jmen před obecnými soudy

Ten kdo se chce domoci svých práv vůči držiteli doménového jména má možnost, pokud nevyužije veřejnou rozhodčí nabídku držitele, uplatňovat svá práva i u obecných soudů.

Věcnou příslušnost soudu určuje občanský soudní řád v ustanovení § 9 tak, že nestanoví-li zákon jinak, jsou k řízení v prvním stupni příslušné okresní soudy. V intencích této práce je důležitá příslušnost soudu při kolizi práva držitele k registrovanému doménovému jménu s právy na označení. Krajské soudy rozhodují v obchodních věcech jako soudy prvního stupně (i) ve sporech o ochranu práv porušených nebo ohrožených nekalosoutěžním jednáním, (ii) ve věcech ochrany názvu a dobré pověsti právnické osoby; (iii) ve sporech z práv k obchodní firmě, a (iv) ve sporech o nárocích vycházejících z průmyslového vlastnictví, o nárocích z ohrožení a porušení práv z průmyslového vlastnictví a o nárocích na vydání bezdůvodného obohacení získaného na úkor toho, komu svědčí práva z průmyslového vlastnictví (tj. včetně práv z ochranné známky).

Místně příslušným soudem v prvním stupni je soud, v jehož obvodu má žalovaný bydliště (v případě, že se jedná o fyzickou osobu)¹¹³, nebo sídlo (v případě, že žalovaný je právnická osoba).

¹¹³ Ustanovení § 85 odst. 2 občanského soudního řádu - obecným soudem fyzické osoby, která je podnikatelem, je ve věcech vyplývajících z obchodních vztahů okresní soud, v jehož obvodu má místo podnikání; nemá-li místo podnikání, určuje se její obecný soud podle odstavce 1.

Nejčastěji tedy bude místně příslušný soud, v jehož obvodu má držitel doménového jména bydliště nebo sídlo.

Řešení sporů z doménových jmen před obecnými soudy je sice možnou, a v praxi také používanou možností, ovšem má také několik nevýhod. Řízení často trvá až několik let (ppč. ostrava.cz), a přestože nakonec většinou vede k uznání nároku žalobce proti doménovým spekulantům nebo osob užívajících doménové jméno z jiných nelegitimních důvodů, efekt takových rozhodnutí pro osoby oprávněné z práva na označení se časem velmi snižuje.

12.3. Nároky uplatňované ve sporech o doménová jména

12.3.1. Předběžná opatření

Predběžná opatření představují důležitý procesní nástroj, kterým se žalobce domáhá u obecného soudu prozatímní úpravy vztahů před rozhodnutím obecného soudu nebo Rozhodčího soudu ve věci samé, nebo je-li obava, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen.¹¹⁴ Rozhodčí soud nemá pravomoc predběžné opatření vydat. Tento nástroj je v praxi často využíván. Navrhovatelé se zejména domáhají toho, aby predběžným opatřením byla držiteli doménového jména uložena povinnost zdržet se převodu doménového jména na třetí osobu s výjimkou jeho převodu na žalobce nebo zdržet se zrušení registrace a zároveň, aby byla uložena povinnost sdružení CZ.NIC neumožnit převod nebo zrušení doménové jména. Tato predběžná opatření nečiní problémy a jsou-li nároky na jejich vydání opodstatněné, soud predběžná opatření vydá.

Žalobci také často navrhují vydání predběžného, kterým by soud uložil držiteli doménového jména povinnost zdržet se jakéhokoliv užívání doménového jména. V praxi to znamená odstranění obsahu uloženého pod doménovým jménem. Přestože soudy takto formulovaná predběžná opatření často vydávají a podmínkou pro jejich vydání je složení jistoty navrhovatelem ve

¹¹⁴ Před zahájením řízení ve věci samé podle ustanovení § 74 a násl. občanského soudního řádu a po zahájení řízení § 102 občanského soudního řádu.

výši 10.000 Kč, resp. 50.000 Kč ve věcech obchodních, domnívám se, že v některých případech, zejména při provozování tzv. elektronických obchodů nebo elektronické pošty pod daným doménovým jménem, může dojít ke značné škodě na straně držitele doménového jména (resp. provozovateli obsahu uloženého pod tímto doménovým jménem) a soud by tudíž měl před jejich vydáním velmi zvážit, zda je takto stanovená povinnost účelná a vhodná.

12.3.2. Nároky uplatňované při ochraně jednotlivých práv na označení

Ve sporech týkajících se doménových jmen je možné se domáhat několika nároků. Při ochraně názvu a dobré pověsti názvu právnické osoby podle občanského zákoníku je možné se domáhat zdržení se užívání názvu právnické osoby v doménovém jménu a odstranění závadného stavu, poskytnutí přiměřeného zadostiučinění, náhradu nemajetkové újmy a náhradu škody. Ve sporech o ochraně firmy nebo ochraně proti nekalé soutěži je možné se ve sporu domáhat zdržení se neoprávněného užívání firmy nebo nekalosoutěžního jednání, odstranění závadného vztahu, poskytnutí přiměřeného zadostiučinění, náhrady škody, vydání bezdůvodného obohacení a v případě neoprávněného užívání firmy může soud účastníku, jehož návrhu bylo vyhověno, přiznat v rozsudku právo uveřejnit rozsudek na náklady účastníka, který ve sporu neuspěl.

12.3.3. Rozhodovací praxe ve věci převodu registrace doménového jména

Obecné soudy i Rozhodčí soud často současně s rozhodnutím o nárocích, které vyplývají z jednotlivých zákonů, ukládají povinnost sdružení CZ.NIC převést registraci doménového jména na žalobce.¹¹⁵ Podle některých názorů je uložení takové povinnosti problematické, a to ze dvou hledisek. Prvním hlediskem je neexistence zákonného nároku na určité doménové jméno, ten je vždy dán jen pro zdržení se konkrétního jednání nebo odstranění

¹¹⁵ Například v rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 7.5.2003, č.j. 11 Cm 8/2003-45 ve věci doménového jména tina.cz.

závadného stavu ze strany škůdce (například zrušení registrace doménového jména). Druhým hlediskem jsou dopady i pro třetí osoby na sporu nezúčastněných. Registrací doménových jmen může dojít k zásahu do práv různých subjektů.¹¹⁶ V případě, kdy soud rozhodnutím uloží povinnost k provedení změny registrace subjektu držitele domény, prakticky konstituuje právní nárok poškozeného na toto doménové jméno. Může však existovat třetí osoba, která není účastníkem řízení a může mít i „silnější“ právo k určitému označení, které tvoří doménové. V případě, že by se tento subjekt s případným silnějším právem domáhal soudní ochrany, vzniká otázka, jakým způsobem by mu mohla být přiznána, neboť původnímu poškozenému (tedy původnímu žalobci) byl nárok na doménové jméno "přířčen" pravomocným rozsudkem.¹¹⁷ Osobně s tímto názorem souhlasím. Možným řešením by mohlo být rozhodnutí soudu, kterým by se zrušila registrace doménového jména a kterým by se neuložila povinnost sdružení CZ.NIC převést registraci doménového jména na žalobce, ale uložila by se povinnost sdružení CZ.NIC požadovat od případného dalšího žadatele o registraci tohoto konkrétního jména, kterého se rozhodnutí týká, doložit oprávněný důvod registrace (právo k ochranné známce, obchodní firmě atd.). Činit tak u každé registrace jistě není v silách žádného správce domén nejvyšší úrovně, ale při pohledu do statistiky soudních rozhodnutí vedené sdružením CZ.NIC, by se jednalo maximálně o několik desítek případů ročně.¹¹⁸

13. ZÁVĚR

Doménová jména pod doménou .cz nemají v českém právním řádu oporu v žádné zákonné ani podzákonné normě a nejsou tedy ani žádným předpisem výslovně chráněna. Významu doménových jmen pro podnikatelskou činnost v síti internet prozatím neodpovídá ani stav právně doktrinálních poznatků.

¹¹⁶ Například zásah do obchodní firmy, zásah do práv z ochranné známky, nekalá soutěž apod.

¹¹⁷ Josef Aujezdský, Rozsudek ohledně domény ceskapojistovna.cz. Co je špatně?, <http://www.itpravo.cz/index.shtml?x=220507> .

¹¹⁸ Maximální počet žalob v jednom roce byl zatím 18, viz. Statistika soudních rozhodnutí sdružení CZ.NIC, dostupná na: <http://www.nic.cz/page/314/pravidla-a-postupy/> .

Vzhledem k faktu, že internet a struktura domén všech úrovní mají přeshraniční charakter, se domnívám, že možnosti české legislativy v současné chvíli jsou již z principu velmi omezené. Na rozdíl od úpravy domény .eu Evropských společenství, u které normativní úprava předcházela počátku registrace doménových jmen, funguje systém doménových jmen pod doménou .cz již řadu let a lze si obtížně představit komplexnější právní úpravu vstupující do již vzniklých právních vztahů.

Osobně považuji správu národní domény soukromoprávním subjektem za model, který odpovídá charakteru sítě internet a jeho dynamičnosti. Sdružení CZ.NIC může úpravou pravidel pružně reagovat na neustálý technologický vývoj informačních technologií. Sdružení CZ.NIC není svázáno pravidly legislativního procesu, a nepodléhá tak politickým rozhodnutím. To ovšem neznamená, že by veřejnoprávní orgány byly bez možností kontroly. Sdružení CZ.NIC je jediným subjektem, který umožňuje registraci doménových jmen v Centrálním registru národní domény .cz a má tak monopolní postavení na trhu České republiky.

Podle mého mínění leží hlavní odpovědnost na rozhodovací praxi vyšších soudů, ke kterým se spory v oblasti jmen často dostávají. Judikatura těchto soudů by měla přijmout zásadní výkladová pravidla pro oblast doménových jmen, která by pomohla v rozhodování sporů pro tuto oblast nižším soudům.

Seznam použité literatury

13.1. Monografie, učebnice a komentovaná znění zákonů

Fiala, J., Hurdík, J., Korecká, V.: Občanský zákoník - komentář, ASPI

Fiala J., Hurdík J., Korecká V., Telec I.: Lexikon Občanské právo. Vydání druhé, rozšířené, Sagit, Ostrava 2001

Frimmel. M: Elektronický obchod/právní úprava, PROSPEKTRUM, 2002

Roman Horáček a kolektiv Zákon o ochranných známkách / Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení / Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, 2. vydání, Praha 2008

Knapp, V.: Teorie práva, C.H. Beck Praha 1995

Knappová M., Švestka J., Dvořák J. a kol.: Občanské právo hmotné 1, 3., aktualizované a doplněné vydání, ASPI, a.s., Praha, 2003

Pelikánová, R.: Právní povaha doménových jmen, Linde Praha a.s. 2000

Raban P., Moravcová M.: .eu domain name .eu doména, C.H.Beck, Praha, 2006

Smejkal V. a kol: Právo informačních a telekomunikačních systémů, C.H.Beck, Praha, 2004

Ivana Štenglová, Stanislav Plíva, Miloš Tomsa a kolektiv Obchodní zákoník, 12. vydání 2009, Praha 2009

Jiří Švestka, Jiří Spáčil, Marta Škárová, Milan Hulmák a kolektiv Občanský zákoník I, II, 2. vydání, Praha 2009

13.2. Odborné práce a články

Josef Aujezdský, Rozsudek ohledně domény ceskapojistovna.cz. Co je špatně?, <http://www.itpravo.cz/index.shtml?x=220507>

Lukáš Jansa, Domény měst a obcí,
<http://www.pravoit.cz/article/domeny-mest-a-obci>

Petr Kočí, Smlouvy uzavírané prostřednictvím internetu, Nakladatelství Lulu, Inc., 2008

Sehnalek D.: Právní povaha doménového jména, server itpravo.cz, <http://www.itpravo.cz/index.shtml?x=132115>

Simona Trávníčková, Stane se rozhodčí řízení řešením doménových sporů?, <http://www.lupa.cz/clanky/rozhodci-rizeni-resenim-domenovych-sporu/>

13.3. Další zdroje informací

Wikipedia, the free encyclopedia – internetová encyklopedie – http://en.wikipedia.org/wiki/Main_Page

CZ.NIC, z. s. p. o. – správce domény .cz – <http://www.nic.cz/>

EURid – správce domény .eu - <http://www.eurid.eu/cs>

Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky – <http://www.arbcourt.cz>

14. SUMMARY OF THESIS

14.1. Thesis

Title : Legal protection of domain name in relation with the rights to a sign

Author : Filip Kračman

Department : Institute Of Copyright, Industrial Property And Competition Law

Summary :

Focus of my thesis is set on a legal status and protection of domain names and their holders in relation with the rights to a sign. The introduction part is dedicated to technical aspects of domains, domain names, structure of domains and domain operating organizations. Domain name is a unique identification mark of a computer in a network. Unique nature of domain name is given by the fact that it may be assigned only once. Subsequently, the text deals with legal nature of domain name as a subject matter of civil-law relations, which comprises things, rights and other property values. The next part brings analysis of the process through which a relation between a domain name holder and other participating subjects originates. Further, facts on European Communities domain .eu are offered, namely reasons that led to its creation, legal regulation of gradual and general registration and subjects, which are involved in registrations and operation of domain names under .eu domain. The main part is focused on infringements, which originate from registration and usage of domain names with respect to the rights to a sign. More specifically, infringements of domain names on legal names and trademarks are analysed. Infringements on legal names are the most frequent reason of lawsuits on the field of domain names. Additionally, infringements on name of municipalities are described. When considering infringements on trademarks, situations in which the trademark rights shall prevail and on the other hand when the domain name holder shall successfully protect his respective rights against the trademark holder are brought. The last part of the text offers procedural law aspects of domain name

lawsuits, both in Alternative Dispute Resolution Process on-line and before a general court of law, and also specifies which legal remedies may be seek by the parties. The concluding part summarizes fundamental facts and outlines possible future development in the respective field.

14.2. Klíčová slova - Key words

Doménové jméno – Domain Name

Ochranná známka - Trademark